

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 21 AVRIL 2022

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 21 APRIL 2022

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 23 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.

De vergadering wordt geopend om 14.23 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La **présidente**: La séance est ouverte.

De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:

Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:

Alexander De Croo.

01 Communication du premier ministre

01 Mededeling van de eerste minister

01.01 **Alexander De Croo**, premier ministre: Madame la présidente, chers collègues, comme vous l'avez appris, la vice-première ministre Sophie Wilmès a annoncé qu'elle se mettait temporairement en congé de ses fonctions de ministre des Affaires étrangères pour des raisons personnelles. Je tenais à en informer directement la Chambre.

Je pense que nous sommes tous conscients que c'est une très pénible nouvelle pour notre collègue Sophie Wilmès, pour son époux Christopher et pour leurs enfants. Avec de très nombreuses personnes dans notre pays, je tiens à leur souhaiter énormément de courage dans une période particulièrement douloureuse.

Sophie m'a fait savoir qu'elle et sa famille entendaient mener ce combat contre le cancer ensemble, en famille. C'est un choix que, j'espère vivement, cette assemblée respecte unanimement. Il est de notre devoir, comme collègues du gouvernement, de la décharger autant que faire se peut.

Een voorlopige reorganisatie van de bevoegdheden in de regering zal via een KB aan de Kamer ter kennis worden gebracht. Ik zal zelf tijdelijk de bevoegdheden van mijn collega op het gebied van buitenlandse zaken en Europese aangelegenheden waarnemen. Minister Clarinval zal dat doen voor de bevoegdheden van buitenlandse handel. Hij zal mevrouw Wilmès ook vervangen in het kernkabinet. Staatssecretaris Mathieu Michel wordt belast met de federale culturele instellingen.

Vicepremier Wilmès blijft formeel lid van de federale regering. Ze heeft ook uitdrukkelijk aangegeven dat ze tijdens deze korte periode geen wedde wenst te ontvangen.

En de pareils moments, je pense qu'il n'y a rien de plus précieux et rien de plus essentiel que de pouvoir passer du temps en famille. Nous espérons toutes et tous que Sophie et sa famille trouveront la force nécessaire pour faire face à cette terrible épreuve.

(Applaudissements)

(Applaus)

La **présidente**: Les mots sont en effet bien peu de réconfort face à l'annonce terrible d'une maladie grave au sein d'une famille. La Chambre souhaite donc également à madame la ministre Wilmès, à son mari et à ses enfants la force et le courage de traverser cette épreuve avec détermination, avec beaucoup d'amour et, surtout, la confiance.

01.02 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, namens mijn fractie wil ik ons absoluut begrip en bewondering uitspreken voor de moedige stap die mevrouw Wilmès zet. Wij bieden haar alle steun, die zij in deze heel moeilijke periode verdient.

Vragen

Questions

02 Samengevoegde vragen van

- **Peter De Roover** aan **Alexander De Croo** (eerste minister) over "Het falende regeringsbeleid" (55002459P)

- **Wouter Vermeersch** aan **Alexander De Croo** (eerste minister) over "De uitspraken van de premier over 800 miljoen euro steun aan Oekraïne en het begrotingstekort" (55002462P)

02 Questions jointes de

- **Peter De Roover** à **Alexander De Croo** (premier ministre) sur "L'échec de la politique gouvernementale" (55002459P)

- **Wouter Vermeersch** à **Alexander De Croo** (premier ministre) sur "Les propos du premier ministre sur les 800 millions d'aide à l'Ukraine et le déficit budgétaire" (55002462P)

02.01 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de premier, gelieve mijn vraag niet verkeerd te lezen. Uw regering faalt absoluut niet wat het begrotingsrecord betreft. U scoort op dat vlak namelijk ongelooflijk sterk. U scoort Europawijd "beter" dan alle andere landen. Mocht de oppositie u dat vertellen, u zou het kunnen wegwuiven, maar het IMF, de Nationale Bank, de Hoge Raad voor Financiën hebben ongeveer alle rode lichten doen branden die men maar kan aanknippen. Vóór het reces heb ik u in de commissie gevraagd hoe u dat bekijkt en u hebt toen geantwoord dat u de zaak in het oog hield. Dat was weinig geruststellend, want dat was wel het minimum minimorum. Houdt u de evolutie nog in het oog? Hebt u intussen al meer gedaan dan het in het oog houden?

U zit een beetje gevangen in een regeringsconstellatie die de indruk wil wekken dat gratis bestaat. Gelet op de ernstige uitdagingen van de verhoogde uitgaven vandaag – men moet daar altijd voorzichtig mee zijn, maar ik denk dat nogal wat van die uitgaven die buiten uw wil moeten worden gedaan, te verantwoorden zijn – moet men echter ook het oude Vlaamse spreekwoord 'naar de zak zaaien' indachtig zijn. Op dit ogenblik wekt u vanuit een zeker populisme de indruk dat u allerhande rekeningen zult kunnen vereffenen zonder dat daar tegenmaatregelen voor nodig zijn. Dat is geen kenmerk van een moedig beleid. U kunt dat met mooie woorden wat proberen te verhullen, maar de rapporten waarnaar ik verwijs, van het IMF, van de Nationale Bank, van de Hoge Raad voor Financiën, zijn staal- en staalhard. Na de belastingverhogingen die u al hebt doorgevoerd, bent u vandaag aan het interen op de volgende generatie.

Vandaar mijn heel eenvoudige vraag: houdt u de begrotingssituatie nog steeds in het oog of hebt u intussen een beleid uitgedokterd?

02.02 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer de eerste minister, volgens het IMF heeft België op Roemenië na het grootste tekort van alle industrielanden. Probleemlanden als Frankrijk, Spanje, Italië en zelfs Griekenland doen het pakken beter dan u en uw regering.

Wij wisten al dat dit lamelendige Belgenlandje dit jaar de traagste groeier zou zijn van alle eurolanden, maar het IMF stelt nu ook de groeivoorzichten voor dit land nog verder bij, naar beneden.

De bijzonder zwakke groeicijfers die uw regering voorlegt, zijn zeer slecht nieuws voor de begroting, die met de medeplichtigheid van de liberalen en van alle voormalige regeringspartijen al lang voor corona dieprode cijfers vertoonde. De Nationale Bank waarschuwde recentelijk nog voor een Grieks scenario.

Dat staat natuurlijk in schril contrast met het feit dat u als eerste minister op het internationale toneel, als u daar in de schijnwerpers kunt staan, bakken geld uitdeelt met uw regering voor pakweg ontwikkelingssamenwerking, of laatst nog 800 miljoen euro voor het buitenland. Als eerste minister van de op een na slechtste begroting stond u in uw eentje garant voor bijna 10 % van alle wereldwijde giften op de donorconferentie. Een voor de hand liggende vraag is dan ook of we niet minstens een deel van al dat geld moeten gebruiken om onze eigen mensen te helpen en om onze eigen rekeningen op orde te krijgen.

België blijft volgens het IMF ook absolute koploper inzake overheidsuitgaven. Een manier om de boel op orde te krijgen, is hervormen, maar daar slaagt de regering met 7 partijen en 4 ideologieën niet in. De pensioenen, de fiscale hervorming, de hervorming van onze energiefactuur, die een tweede belastingbrief is, de structurele hervorming van de prijs aan de pomp, dat wordt allemaal doorgeschoven en blijft onopgelost.

Wanneer zal uw regering knippen in de absurde uitgaven van de veel te vette overheid? Wanneer zult u grondig hervormen?

02.03 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de projecties van het IMF beslaan een periode van 5 jaar. Het moeilijke daaraan is dat economische projecties die zo ver in de toekomst gaan, een academische oefening zijn. Zoals ik eerder heb gesteld, volgen we dit nauw op. Mijn prioriteit is echter de begroting voor de jaren van de huidige regeerperiode en de impact die deze erop kan hebben.

De begrotingscontrole werd gemaakt ten opzichte van een begrotingsopmaak die werd opgesteld in een periode waarin de omstandigheden sterk verschilden van de omstandigheden vandaag. De economische groei is ruim 1 % lager dan geschat tijdens de begrotingsopmaak, wegens de crisis in Oekraïne. Dat was moeilijk te voorzien. We hebben 1 miljard euro bijkomende coronasteun gegeven om bedrijven en gezinnen te ondersteunen. Zou u dan gekozen hebben om dat niet te doen en hen te laten vallen? We hebben maatregelen genomen om de energiefactuur onder controle te houden. Zou u deze gezinnen liever hebben gezegd dat we geen maatregelen zouden nemen en hen in de steek zouden laten?

We hebben beslist om 450 miljoen euro extra uit te geven voor Defensie. Ik ga ervan uit dat indien Theo Francken een paar weken geleden zou hebben gezegd dat hij dat een goede beslissing vond, dat u dat vandaag nog steeds een goede beslissing zou vinden. Dat zijn natuurlijk wel noodzakelijke uitgaven. U komt hier de maagdelijkheid prediken, maar velen, waaronder ook de oppositie, stelden dat deze bijkomende uitgaven wenselijk waren.

Mijnheer Vermeersch, over die 800 miljoen euro hebben wij duidelijk gezegd dat dit een provisie is om tegemoet te komen aan bijkomende kosten op vlak van opvang om Oekraïense vluchtelingen op de juiste manier te kunnen helpen. Dat was niet voorzien tijdens de begrotingsopmaak, tenzij u over een glazen bol in het Kremlin beschikte waarmee u dit had kunnen voorspellen.

Een paar weken geleden sprak uw fractie over de volledige solidariteit voor onze broeders en zusters in Oekraïne. Staat u nog steeds achter deze uitspraak? Dan moet u duidelijk zeggen dat u de Oekraïners steunt. Hoe zou men dat dan financieel doen? U steunt de strijd tegen de Russische barbarijen van Vladimir Poetin en Russische soldaten. Op welke manier zou u deze strijd ondersteunen? Of blijft het voor u nog altijd zeer moeilijk om uw woorden in daden om te zetten en om afstand te nemen van een Russisch regime dat de grootste wandaden pleegt?

In woorden neemt u daar afstand van, in daden en in financiële keuzes is het voor u blijkbaar zeer moeilijk om dat onderscheid te maken. Het is zeer juist dat de regering keuzes heeft gemaakt. De regering heeft de keuze gemaakt om gezinnen en bedrijven te helpen op een bijzonder moeilijk moment, waarop wij dachten dat covid voorbij was, wat niet het geval bleek. De regering heeft ervoor gekozen om gezinnen en bedrijven te helpen op een moment waarop de energiefacturen exploderen. Dat zijn allemaal zaken waar de regering geen controle over had.

U hebt dadelijk één minuut voor een repliek. Maak daarin eens duidelijk welke keuzes u zou hebben gemaakt en welke mensen u niet zou hebben geholpen op een moeilijk moment als vandaag.

02.04 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de eerste minister, u had vijf minuten – die u niet hebt opgebruikt – om uit te leggen dat er terechte uitgaven zijn gedaan, wat ik niet heb betwist. U hebt echter geen enkele seconde besteed aan de vraag hoe u de rode lichten interpreteert, want hebt u de moed om aan de volgende generatie te zeggen dat zij de rekening zullen moeten betalen die uw populistisch beleid vandaag heeft veroorzaakt? Hebt u de moed om daar een antwoord op te geven?

Het laatste deel van uw toch wel bijzonder zielig antwoord was de vraag aan de oppositie of zij oplossingen heeft. Ik heb er een: 1,7 miljoen mensen zijn vandaag inactief. Wanneer wordt er iets gedaan aan het activeren van de arbeidsmarkt, want daarin blijft uw regering totaal werkloos?

02.05 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer de premier, er is een tijd geweest dat liberalen hun eigen geloofwaardigheid verbonden aan de begroting, maar die geloofwaardigheid bent u kwijtgespeeld toen u in deze PS-regering met een Waalse manier van begroten stapte. Dit land wordt onder uw premierschap een Griekenland aan de Noordzee.

100 miljoen euro aan coronamateriaal moest worden vernietigd. Vele honderden miljoenen euro's worden uitgedeeld in Afrika, het Midden-Oosten en het verre buitenland. Binnenkort moet er waarschijnlijk geld worden ingezameld in de Sahel voor België. Bij het uitdelen van al dat geld zei u dat België niemand in de steek laat. Uw regering laat wel degelijk onze mensen in de steek. Onze bevolking is vandaag aan het verarmen, zonder dat uw regering krachtige maatregelen neemt. Die vele honderden miljoenen euro's van ons belastinggeld moeten niet over de balk worden gegooid of uitgedeeld ergens in het buitenland, maar ze moeten worden teruggegeven aan de hardwerkende Vlaming.

Onze keuze is heel duidelijk, eerst onze mensen.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

03 Question de François De Smet à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'extradition de Julian Assange vers les États-Unis" (55002454P)

03 Vraag van François De Smet aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De uitlevering van Julian Assange aan de Verenigde Staten" (55002454P)

03.01 François De Smet (DéFI): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, nous attendons la décision définitive du Royaume-Uni de manière imminente. Hélas, il est pratiquement certain que, d'ici quelques jours, le journaliste Julian Assange fera l'objet d'une décision d'extradition vers les États-Unis, où il risque jusqu'à 175 ans de prison. Pourquoi? Pour avoir révélé, au nom de l'intérêt général, une série de secrets d'État et notamment des allégations de crimes de guerre commis par les États-Unis en Irak.

À une époque où, à juste titre, nous condamnons les crimes de guerre commis en Ukraine par les Russes, nous devons aussi garder les yeux ouverts sur les exactions pouvant être commises par des démocraties, en ce compris par nos alliés.

Monsieur le premier ministre, ce n'est pas juste un dossier de liberté d'expression. C'est aussi un dossier qui porte sur la liberté de la presse. En effet, M. Julian Assange est un journaliste, bien plus qu'un lanceur d'alerte. Je ne peux pas imaginer que notre pays, dans ce climat de relative indifférence qui malheureusement règne au sujet de ce dossier, reste muet.

Il nous faut d'abord appeler de toute urgence le gouvernement britannique à mettre fin à la procédure d'extradition et il nous faut soulever, auprès du gouvernement américain, notre désapprobation quant aux poursuites qui sont engagées contre M. Assange.

Il nous faut aussi apporter notre soutien plein et entier à M. Assange en prenant contact avec lui pour lui dire que notre pays se tient à ses côtés et qu'il est prêt à l'accueillir, lui et sa famille, s'il en formule la demande.

Monsieur le premier ministre, ma question est extrêmement simple: comment le gouvernement belge compte-t-il, à son niveau, soutenir Julian Assange, la cause qu'il porte et les valeurs qu'il défend, ainsi que tous les lanceurs d'alerte d'ici et d'ailleurs qui s'expriment pour défendre l'intérêt général? Je vous remercie.

03.02 Alexander De Croo, premier ministre: Monsieur De Smet, l'affaire Wikileaks et le personnage de M. Assange n'ont laissé personne indifférent. Soyons clairs! Tout comme vous, ce gouvernement se préoccupe de la liberté d'expression et de la liberté de la presse – et vous avez bien précisé ces deux éléments. Nous y sommes pleinement attachés. Une presse libre est un élément gardien d'une démocratie qui fonctionne bien; nous continuerons à soutenir cela et à tout faire pour que, dans le monde entier, la presse puisse continuer à jouer son rôle.

Cependant, autant nous défendons une presse libre, autant nous défendons la séparation des pouvoirs. Il n'appartient pas au gouvernement belge d'interférer dans la procédure judiciaire d'un État tiers et certainement pas d'interférer dans la décision d'un tribunal. Nous devons faire confiance à l'intégrité et à l'indépendance du système judiciaire britannique, système judiciaire qui est évalué en toute transparence entre différents pays, comme nous le faisons souvent.

Tout comme vous, je crois que dans un pays comme le Royaume-Uni, on doit respecter une décision équitable, une décision juste. Ces décisions doivent évidemment respecter les droits humains. Nous savons aussi que, si une décision se prenait à un moment donné, il existerait toujours une possibilité de recours et d'appel. Si une extradition basée sur une décision prise au Royaume-Uni avait lieu, notre pays serait attentif au respect de toutes les procédures et au respect des droits à cent pour cent, par exemple de M. Assange.

03.03 François De Smet (DéFI): Monsieur le premier ministre, je vous remercie pour votre réponse. J'espérais une condamnation un peu plus forte. J'entends votre argument sur la séparation des pouvoirs. Mais, en Grande-Bretagne, la procédure nous montre que l'Exécutif a son mot à dire. C'est un ministre finalement qui apposera sa signature sur la procédure d'extradition. Donc, oui, nous avons, même politiquement, notre mot à dire et je pense qu'un soutien international dans ces affaires-là fait la différence.

Pour ce qui concerne les lanceurs d'alerte, j'en profite pour dire que notre pays doit aussi montrer l'exemple. Quel que soit le sort de M. Assange, nous devons être exemplaires pour protéger les journalistes et les lanceurs d'alerte, leur réputation et parfois leur vie. Or ce gouvernement n'a pour l'instant pas un très bon bilan en la matière. Je pense non seulement à la non-transposition de la directive européenne mais aussi, évidemment, aux violentes représailles à l'égard de deux lanceuses d'alerte de l'APD dont les alertes, soit dit en passant, se sont toutes révélées vraies. Je vous remercie.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Questions jointes de

- Cécile Cornet à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le soutien aux revenus des ménages" (55002456P)
- Gaby Colebunders à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le soutien du pouvoir d'achat des ménages" (55002463P)
- Sophie Thémont à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le soutien du pouvoir d'achat des Belges" (55002473P)

04 Samengevoegde vragen van

- Cécile Cornet aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De inkomenssteun voor de gezinnen" (55002456P)
- Gaby Colebunders aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De ondersteuning van de koopkracht van de gezinnen" (55002463P)
- Sophie Thémont aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De ondersteuning van de koopkracht van de Belgen" (55002473P)

04.01 Cécile Cornet (Ecolo-Groen): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, ce vendredi, les travailleuses et les travailleurs seront dans la rue. Des actions seront menées à Liège, Anvers, Charleroi et Bruxelles.

Les travailleuses et les travailleurs veulent exprimer leur inquiétude de ne plus pouvoir, avec un et parfois deux salaires, payer leurs factures et joindre les deux bouts. C'est déjà le cas pour énormément d'entre eux, mais c'est le cas aussi d'indépendants.

On sait que la crise covid a épuisé les citoyens. On sait aussi que la flambée des prix de l'énergie est en train de les appauvrir. Face à ces crises, le rôle de l'État a été souligné et applaudi par tous. Votre gouvernement a effectivement pris énormément de mesures positives.

Pour soutenir les revenus des ménages, les écologistes veulent que des mesures soient prises en vue d'une diminution de la consommation d'énergie, mais aussi pour augmenter lesdits revenus, ce qui implique l'indexation automatique des salaires et la négociation collective dont il sera question puisque la loi de 1996 sera bientôt sur les bancs du Parlement. Il faut faire évoluer cette loi. Comme on l'a déjà dit, le salaire doit protéger contre la pauvreté. Il faut aussi être créatif en mettant en place des mesures immédiates qui impactent les bas salaires. Pourquoi pas un crédit d'impôt ciblé sur ceux-ci? Cela constituerait une réponse adéquate.

En tout cas, toutes les réponses à apporter face à ces crises doivent impliquer plus de solidarité et plus de revenus.

Monsieur le premier ministre, quel est votre agenda? Quelles propositions mettez-vous sur la table?

04.02 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mijnheer de premier, het gaat goed in ons Belgenlandje. De economie boert goed en als ik de nieuwsberichten bekijk, zie ik dat de Bel-20-bedrijven vorig jaar 21 miljard euro winst hebben gemaakt. 21 miljard euro!

Er was meteen al een kleine groep die doorhad waar ze het moesten halen. De CEO's van deze bedrijven waren meteen op de afspraak en legden zichzelf een loonsverhoging op van gemiddeld 14 %. De werkende klasse, aan de andere kant, kreeg helemaal niets.

Dat is de fout van uw regering. Zij heeft de loonblokkeringswet opgelegd en de vakbonden met de rug tegen de muur gezet. Daarom zeggen ze morgen duidelijk dat het genoeg is.

Bent u onlangs nog eens gaan tanken, mijnheer de premier? 2 euro per liter! U kan dat met uw loon misschien nog betalen maar de werkende klasse kan dat niet meer en schreeuwt om rechtvaardigheid.

Het is duidelijk, de vakbonden begrijpen het niet meer. Ze komen morgen in gemeenschappelijk vakbondsfront bijeen. Ze hebben terecht heldere eisen. Ze willen de loonblokkeringswet weg en duidelijk onderhandelen. Ze begrijpen niet meer hoe het kan dat bedrijven woekerwinsten maken en dat ze nog niet eens de vrijheid hebben om over de lonen te onderhandelen.

Mijnheer de premier, ik heb slechts een duidelijke vraag voor u. Zal u eindelijk de loonblokkeringswet in de vuilnisbak gooien?

04.03 Sophie Thémont (PS): Monsieur le premier ministre, aujourd'hui, les prix s'envolent. Le gaz, l'électricité, les denrées alimentaires, nos concitoyens n'en peuvent plus. Ils se demandent comment ils vont boucler leurs fins de mois. Demain, ils se trouveront à nouveau dans les rues, aux côtés des syndicats, pour réclamer un peu plus de pouvoir d'achat.

Pour nous, les socialistes, le pouvoir d'achat est une priorité absolue. Et c'est le devoir du gouvernement de protéger ses concitoyens mais aussi son tissu économique face à cette spirale infernale. Ce n'est pas aux travailleurs ni aux plus fragiles de payer les pots cassés.

Il faut le reconnaître, ce gouvernement a pris des mesures fortes: l'augmentation de la pension minimum, l'augmentation des allocations sociales, le maintien de l'indexation automatique des salaires. Le PS s'est également battu pour obtenir une baisse de la TVA sur l'énergie.

Mais on se rend compte aujourd'hui que ces mesures ne sont pas suffisantes. C'est pourquoi mon groupe a proposé des mesures pour un meilleur contrôle des prix de l'énergie en fixant des marges maximales pour les opérateurs mais aussi en fixant des prix sur les denrées alimentaires, en restituant au gouvernement le pouvoir de limiter ces prix grâce à un observatoire.

Mon groupe demande aussi une réforme de l'impôt pour le rendre plus progressif.

Monsieur le premier ministre, quelles sont les mesures que le gouvernement va prendre de manière plus structurelle pour maintenir le pouvoir d'achat de nos concitoyens?

04.04 Alexander De Croo, premier ministre: Merci pour les questions. Il est vrai que cette séquence de crise est extrêmement douloureuse. Douloureuse pour nos citoyens, douloureuse pour tous les opérateurs – notamment économiques – de notre pays. Je serai clair: ce gouvernement partage pleinement toutes les préoccupations relatives au pouvoir d'achat, à l'inflation et à l'augmentation du coût de la vie.

D'ailleurs, le gouvernement avait déjà, à ses débuts, pris toute une série de décisions qui aident ceux qui ont le plus de difficultés à faire face à ces augmentations de prix. Je rappelle par exemple que l'enveloppe bien-être, qui est une augmentation au-delà de l'inflation, est une augmentation que nous appliquons à 100 % et qui accroît le pouvoir d'achat des pensionnés. Nous parlons quand même de montants qui avoisinent les deux milliards d'euros par an. Il s'agit de mesures que nous avons adoptées au début du gouvernement; on n'en parle plus maintenant, mais les effets sont clairement perceptibles aujourd'hui.

Ook wil ik even een ander bestaand element van het Belgische sociaal model aanhalen, waarover doorgaans weinig gesproken wordt. Ons land is een van de weinige waarin dat element automatisch werkt. Mijnheer Colebunders, als u zegt dat de regering, de maatschappij, niets doet ten opzichte van de prijsstijgingen, dan vertelt u factueel leugens. Vorig jaar werd de spilindex twee keer overschreden, dit jaar zal dat drie keer gebeuren. In totaal gaat het dus om vijf indexoverschrijdingen. Op het gebied van loonmassa betekent dat een toename met 17 miljard euro. Die moet worden betaald. Dat komt niet zomaar uit de lucht vallen. Die 17 miljard wordt betaald door bedrijven, waarvan sommige inderdaad winst maken, maar ook door bedrijven die het moeilijk hebben, aangezien ook bedrijven die geen winst maken de indexering moeten betalen.

Ook deze regering heeft de nodige maatregelen genomen. Toen de energieprijzen stegen, zijn we tussenbeide gekomen met pakketten voor in totaal meer dan 3 miljard euro, waarmee wij onder andere via de accijnzen prijsdalingen aan de pomp hebben doorgevoerd. In vergelijking met de landen om ons heen hebben wij meer gedaan. We zien bijvoorbeeld dat Nederlanders die in de grensregio wonen, in ons land komen tanken, wat aantoont dat ons land meer heeft gedaan dan de buurlanden. Ook het indexeringsstelsel biedt een veel betere bescherming van de koopkracht dan wat er in andere landen bestaat.

In totaal gaat het om een factuur van 25 miljard euro, betaald door de werkgevers en de overheid in ons land. U moet dus niet komen vertellen dat er geen loonsverhogingen geweest zijn. Kom niet vertellen dat er nul marge geweest is. In totaal wordt 25 miljard euro bijkomend uitgegeven. U wuift dat weg, maar dat toont aan dat u intellectueel totaal oneerlijk bent ten opzichte van de realiteit. In werkelijkheid worden wel degelijk maatregelen genomen. Dat u dat wegwuift, toont aan dat uw voorstellen populistisch zijn, want u negeert gewoon de automatische mechanismen in ons land.

Betekent dit dat de regering het daarbij houdt? Nee, absoluut niet. Wij hebben als regering zeer duidelijk gemaakt dat wij zullen bekijken op welke manier wij nog bijkomende maatregelen moeten nemen.

Du reste, c'est la raison pour laquelle nous avons demandé au gouverneur de la Banque nationale, qui présidera un groupe d'experts dont la première réunion se tiendra bientôt, d'examiner quelles sont les mesures additionnelles que nous devrions prendre. Comme, durant la période du covid, nous avons écouté les experts et pris connaissance des avis relatifs à des circonstances longtemps inédites, la présente situation économique est complexe et nécessite que nous maintenions l'équilibre entre le pouvoir d'achat – qui constitue une priorité de ce gouvernement – et la compétitivité, pour éviter qu'elle ne dérape.

C'est l'appel que je voudrais lancer: le modèle social belge a toujours réussi lorsque les bancs patronal et syndical s'étaient réunis et lorsqu'ils avaient compris que les défis ne se résoudraient pas en tirant d'un côté

ou de l'autre. Ils doivent se rassembler pour trouver une solution équilibrée. C'est ce que le gouvernement a fait à chaque crise et c'est ce qu'il fera à l'occasion de celle-ci. Nous pouvons y parvenir ensemble avec les partenaires sociaux.

04.05 Cécile Cornet (Ecolo-Groen): Monsieur le premier ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Je tenais à souligner deux aspects. Premièrement, il est clair pour les écologistes qu'il ne peut être question d'un saut d'index. On ne touche pas à l'indexation automatique des salaires avec les écologistes dans un gouvernement.

Deuxièmement, nous souhaitons une société qui offre de l'emploi, où l'on produit de la richesse, mais également une société dans laquelle on peut parler de redistribution des richesses. J'entends certains en appeler à un rassemblement de tous les acteurs, afin que ceux-ci fournissent des efforts. En effet, il faut mener une réflexion et rétablir un équilibre entre l'augmentation cadencée des salaires de ceux qui peinent à joindre les deux bouts et celle des dividendes et des rémunérations des entreprises cotées.

Il importe que nous puissions organiser un débat démocratique et sans tabou. Nous devons pouvoir parler des revenus des citoyens dans une perspective de juste redistribution et de solidarité.

04.06 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mijnheer de eerste minister, zult u nu eindelijk stoppen met een indexverhoging te vergelijken met een loonsverhoging? Dat moet eindelijk stoppen, want dat is gewoon je reinste onzin.

Ik zal u iets vragen. Wanneer iemand gaat tanken, wordt die tankbeurt dan mee opgenomen in de index? Dat kan een te intellectuele vraag voor u zijn. Het antwoord is neen, dat zeg ik u.

Ik zal u een andere vraag stellen. Krijgen ook de CEO's, die een gemiddelde loonsverhoging van 14 % hebben, die indexverhoging? Ja, zij krijgen die ook. Daarbovenop krijgen zij echter ook nog eens een loons- of salarisverhoging van 14 %. Vindt u dat een normale situatie, terwijl u het merendeel van de bevolking het mes op de keel zet?

Als u mijn denken in twijfel trekt, doet u dat ook voor alle vakbonden die vandaag, morgen en in juni terug op straat komen. Zij komen immers voor dezelfde eis op straat.

04.07 Sophie Thémont (PS): Monsieur le premier ministre, je vous remercie pour vos réponses. Mais je crois que les gens sont fatigués, éreintés; ils n'en peuvent plus. Ils ne voient plus la fin de cette crise, pendant que certaines entreprises s'en mettent plein les poches. Quand j'entends la FEB et le grand patronat remettre en cause l'indexation des salaires, je trouve cela vraiment indécent dans la situation actuelle résultant de cette crise. L'indexation automatique des salaires permet de protéger le pouvoir d'achat des travailleurs. Je pense qu'aujourd'hui il en faut vraiment plus. Il faut oser prendre des mesures à la hauteur de la crise.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 **Samengevoegde vragen van**

- Vicky Reynaert aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De oorlogsmisdaden en mensenrechtenschendingen van Rusland in Oekraïne" (55002452P)
- Georges Dallemagne aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De beschuldiging van genocide in Oekraïne en bijkomende hulp voor dat land" (55002455P)
- Els Van Hoof aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De steun aan Oekraïne" (55002465P)
- Kattrin Jadin aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De economische gevolgen voor België van de oorlog in Oekraïne" (55002467P)
- Jean-Marie Dedecker aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De uitspraak op de donorconferentie over de toekenning van 800 miljoen euro steun aan Oekraïne" (55002468P)
- Katja Gabriëls aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De bestraffing van oorlogsmisdaden in Oekraïne" (55002474P)

05 **Questions jointes de**

- Vicky Reynaert à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les crimes de guerre et violations des droits humains perpétrés par la Russie en Ukraine" (55002452P)
- Georges Dallemagne à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La qualification de génocide en Ukraine et l'aide supplémentaire à ce pays" (55002455P)
- Els Van Hoof à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le soutien à l'Ukraine" (55002465P)
- Kattrin Jadin à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les conséquences économiques pour la Belgique de la guerre en Ukraine" (55002467P)
- Jean-Marie Dedecker à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La déclaration lors de la conférence des donateurs sur l'octroi de 800 millions d'aide à l'Ukraine" (55002468P)
- Katja Gabriëls à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La répression des crimes de guerre commis en Ukraine" (55002474P)

05.01 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Mijnheer de premier, mijnheer de minister, bijna twee maanden al duurt de oorlog in Oekraïne. Bijna twee maanden worden wijken gebombardeerd en vallen er onschuldige slachtoffers. Nog nooit was de oorlog zo dichtbij, ook door de sociale media, want video's vol hoop en vol verschrikking wisselen elkaar af. De vraag is of oorlog ons dan nog kan raken en schokken. Het antwoord daarop is helaas ja, want de beelden uit Boetsja verafschuwden de wereld. Helaas zagen we dat er de afgelopen dagen steeds nieuwe Boetsja's bijkwamen. Iedere dag opnieuw zagen we een beeld van een massagraf. Iedere dag opnieuw komen er verhalen van executies. Iedere dag opnieuw luidt de vraag waar en wanneer stopt dit.

We worden steeds opnieuw met de neus op de feiten gedrukt, want Rusland pleegt in Oekraïne vreselijke oorlogsmisdaden. Dat wordt duidelijk nu ze zich terugtrekken. De vraag is wat we zullen aantreffen als ze zich terugtrekken uit Cherson. Wie weet wat we in de toekomst zullen aantreffen in Marioepol?

Voor Vooruit is het duidelijk, deze vreselijke oorlogsmisdaden mogen niet onbestraft blijven. Dat is ook de reden waarom België in het verleden een internationaal onderzoek van het Internationaal Strafhof in Joegoslavië heeft gesteund. Dat is ook de reden waarom we dat vandaag opnieuw zullen doen in Oekraïne.

Mijnheer de premier, ik meen dat we nog meer kunnen doen, want België heeft forensische experts die we kunnen inzetten. We kunnen ook financiële steun geven aan het onderzoek van het Internationaal Strafhof.

Mijnheer de premier, mijnheer de minister, de inwoners van Oekraïne graven vandaag hun burens op. Ze moeten hun vrienden identificeren aan de hand van hun kledij. Als we de daders willen straffen, dan moeten we hen bijstaan bij deze vreselijke taak. (...)

05.02 **Georges Dallemagne** (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, monsieur le ministre de la Justice, chaque jour qui passe, de nouveaux crimes de guerre et de nouveaux crimes contre l'humanité sont révélés en Ukraine, à Boutcha, à Borodyanka. On connaît l'agonie de Marioupol. Hier, le maire de Melitopol nous expliquait qu'une école avait été déplacée pour servir de bouclier, du fait qu'un camp militaire avait été organisé par les Russes dans cette ville.

Chaque jour qui passe, nous ne savons pas très bien quoi faire. Nous hésitons. Le gouvernement ne prend pas de nouvelles décisions. Or, face à ces massacres, à cette barbarie, à ce que fait l'armée russe en Ukraine, on sait que chaque minute compte. Je vous demande donc de ne plus perdre une seule minute. La décision

qui devait être prise hier aurait dû l'être hier, avant-hier ou il y a quinze jours mais pas demain ou après-demain ou peut-être jamais.

Vous envisagez éventuellement d'aller à Kiev. Je n'ose pas imaginer que vous y arriviez les mains vides. Ce que je vous demande, c'est d'avoir une aide notamment militaire qui soit à la hauteur des crimes commis là-bas pour arrêter enfin ce rouleau compresseur, pour arrêter enfin ces crimes qui sont commis. Ce sont des armes pertinentes qu'il faut. Ils les demandent depuis longtemps. Il faut les livrer aux Ukrainiens pour que cette barbarie cesse. C'est une demande insistante.

Par ailleurs, des crimes sont effectivement commis. Certains les qualifient de crimes de génocide. D'autres ont un haussement d'épaules. Quand on voit la nature des crimes commis (les viols systématiques, les déportations, les massacres) ainsi que les intentions qui sont derrière cela, quand on voit que M. Poutine décore les barbares qui ont commis ces crimes et quand M. Medvedev raconte ce que signifie la dénazification de l'Ukraine, c'est-à-dire la disparition de cet État comme État, nous sommes là probablement, peut-être en tout cas, dans des crimes de génocide. Il faut l'investiguer. Je vous demande de ne pas avoir de haussement d'épaules face à une telle accusation. C'est la demande que je formule aujourd'hui.

05.03 Els Van Hoof (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de premier, mijnheer de minister, de orthodoxe paasperiode is bijna aangebroken, maar dat lijkt Poetin weinig tot bezinning te brengen.

Hij gaat nog brutaler en drierster te werk, en nu vooral in het oosten. Ik heb gisteren samen met een aantal collega's de kans gehad om in ons huis hier een aantal Oekraïense parlementsleden te ontmoeten. Hun boodschap was hartverscheurend en heel duidelijk. Zij willen meer militairen en meer humanitaire hulp. Het is hun verdomde recht om zich te verdedigen tegen agressie, kindermoord en verkrachting, kortom, tegen oorlogsmisdaden.

Wij hebben de verdomde plicht om hen daarin bij te staan. Zij staan in de frontlinie in de Europese strijd tegen een barbaarse en nietsontziende dictator. Militaire hulp moet uiteraard worden overwogen volgens de haalbare mogelijkheden voor ons land. Daarnaast is er ook meer humanitaire hulp nodig. De Oekraïense parlementsleden hadden drie duidelijke verzoeken: *food, food, food*.

Zij zeggen dat de sancties werken, maar dat ze nog strenger mogen zijn. Zij vragen om de oorlogsmisdadigers niet vrijuit te laten gaan en te laten onderzoeken op welke manier wij hun voor het Internationaal Strafhof kunnen brengen.

Zal er minstens bijkomende humanitaire hulp komen? Zullen wij bijkomende militaire hulp overwegen? Komen er extra sancties op Europees vlak? Zullen er forensische expert worden gestuurd om de oorlogsmisdaden te onderzoeken?

05.04 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Toen Oekraïne in 1994 onafhankelijk wilde worden, moest het van de Europese Unie, van de NAVO, van de westerse landen zijn wapens teruggeven aan Rusland, waaronder 1.800 kernkoppen. Als iemand ontwapend wordt, is het normaal dat die persoon geholpen wordt wanneer hij aangevallen wordt. Dat is voor de eerste keer al gebeurd in 2014. De Krim werd geannexeerd. Er werd zelfs een burgerluchtvaartvliegtuig, de MH17, uit de lucht geschoten. Het enige wat wij gedaan hebben, was een perenboycot. We zijn nu 6 jaar later. Oekraïne wordt beheerst en aangevallen door een nazi, door een fascistisch regime dat massagraven delft, mensen verkracht en burgers vermoordt. Wij staan erbij en kijken ernaar.

De westerse landen zijn te laf om een no-flyzone in te stellen, maar het debat daarover wil ik nu nog niet voeren. Ik kan de angst van sommigen nog begrijpen.

We zouden wapens leveren. België heeft wat helmen geleverd. We hebben 500 machinegeweren geleverd. We hebben ook nog antitankwapens geleverd. U bent Europa rondgereisd en hebt gezegd dat we 800 miljoen zouden geven. U hebt zich daarvoor al verontschuldigd, dat zou verkeerd geïnterpreteerd zijn. Na thuiskomst was het 85 miljoen. Dat is totaal anders. Vandaag ontdekken we dat we volgens de Ukraine Support Tracker in totaal al 20 miljoen hebben gegeven, waarvan 19,7 miljoen aan militaire steun en 230.000 euro humanitaire steun.

Kunt u dat uitleggen?

05.05 Kattrin Jadin (MR): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, monsieur le ministre de la Justice, si j'ai demandé d'intervenir en dernier lieu, ce n'est évidemment pas parce que je ne suis pas inquiète par rapport à la situation humanitaire pour laquelle, tout comme mes collègues, j'attends que des signes forts soient envoyés par notre pays en matière d'aide supplémentaire, mais aussi quant aux poursuites qui seront engagées, demain, suite aux violations gravissimes des droits humains par les militaires russes. Mais je m'interroge également au sujet de la situation économique de notre continent qui est fortement aggravée par la situation géopolitique en Ukraine. En effet, si nous nous référons à certains pronostics, nous pouvons raisonnablement nous attendre à des difficultés au niveau des denrées alimentaires de première nécessité. Nous pouvons d'ailleurs déjà constater une augmentation de 15 % des matières premières industrielles, ce qui rendra difficile l'activité économique sur notre continent, avec tous les problèmes qui y seront liés en matière d'emploi. Nous aurons également à faire face à une inflation des salaires.

Tous ces aspects ont été mis en exergue par le Fonds monétaire international qui a déjà fait des pronostics. Mais il me serait agréable de savoir, monsieur le premier ministre, comment nous allons nous préparer à faire face à la situation. Par exemple, les taux d'emprunt favorables de la Banque centrale européenne seront-ils maintenus? Avez-vous déjà des précisions à nous donner à ce sujet?

05.06 Katja Gabriëls (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de eerste minister, mijnheer de minister, een drietal weken geleden konden wij hier met z'n allen de toespraak van president Zelenski live aanhoren, en konden wij ook zijn noodkreet horen. Ik kan alleen maar namens onze fractie nogmaals mijn afschuw uitspreken voor de gruwel die zich daar nu afspeelt, en die nogmaals met klem veroordelen. De brutaliteit die wij dagelijks te zien krijgen, is enorm, en raakt ons, elke dag.

Sinds het begin van de oorlog, twee maanden geleden, zijn er verschillende vragen om hulp en ondersteuning gericht aan de Europese lidstaten. Nu is er de specifieke vraag van de procureur van het Internationaal Strafhof, een orgaan dat wij in deze tijden gelukkig hebben, en ook van de Oekraïense overheid, expertise ter beschikking te stellen om de huidige oorlogsmisdaden te kunnen vaststellen. België zou daarbij een rol van betekenis kunnen spelen, in samenspraak met zijn Europese collega's. Mijn vraag gaat dus specifiek daarover, mijnheer de minister.

Wij hebben bij de federale gerechtelijke politie zoals iedereen weet het DVI-team. Dat bestaat uit forensische experts die moeilijk identificeerbare lichamen toch kunnen identificeren in rampgebieden en op moeilijk bereikbare terreinen. Zij hebben al heel wat ervaring opgedaan. Zij kunnen bij oorlogsmisdaden verschillende verwondingen vaststellen en die dan koppelen of toetsen aan eventuele andere vaststellingen. Kortom, zij kunnen daar wel zeker een rol spelen. Vorig jaar zijn zij nog in Wallonië actief geweest, samen met de Cel Vermiste Personen, maar ook waren zij in het verleden al actief in Kosovo en dergelijke.

Mijnheer de eerste minister, mijnheer de minister, wordt er ingegaan op de vraag van de Oekraïense overheid in verband hiermee? Ik stel deze vraag omdat het voor onze fractie toch heel belangrijk is dat de straffeloosheid in dezen (...)

05.07 Eerste minister Alexander De Croo: Mevrouw de voorzitter, ik zal de vraag samen met de minister van Justitie beantwoorden.

Aan de gruweldaden die wij dagelijks zien, lijkt geen einde te komen. Elke dag opnieuw horen wij nieuws over nieuwe steden. Elke dag opnieuw zien wij nieuwe oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid plaatsvinden. De feiten zijn daar. De feiten kunnen niet worden weggeveegd. Dat de daden gepleegd zijn door andere mensen, kan ook niet worden ontkend. Dat daarvoor verantwoordelijken zijn, zal ook niet kunnen worden ontkend.

Het is nu de opdracht om die feiten op de juiste manier mooi te kunnen documenteren. De minister van Justitie zal ingaan op de steun die ons land heeft gegeven aan bijvoorbeeld het Internationaal Strafhof en ook op wat wij van plan zijn te doen, om een en ander op de juiste manier te documenteren en ervoor te zorgen dat een en ander niet ongestraft kan doorgaan.

J'en viens aux livraisons d'armes.

De heren Dallemagne en Dedecker hebben daarover gesproken.

Ik wil graag toch even de feiten benadrukken. Mijnheer Dedecker, u heeft het over 500 mitrailleurs. Het waren er echter meer dan 5.000. Iedereen kan zich vergissen, maar we hebben vaak de neiging om de inspanning die we leveren aan de kant te schuiven en te zeggen dat ze nietszeggend is en niet geapprecieerd wordt.

In elke interactie die ik vorige week gehad heb met onze medelidstaten aan de oostgrens, bedankte men ons land voor het feit dat we relatief vroeg waren met de wapenlevering. We hebben ook niet enkel bescherming geboden, maar ook aanvalswapens geleverd. We leverden dus meer dan 5.000 mitrailleurs, meer dan 200 antitankwapens en beschermingsmiddelen en brandstof. Het totale bedrag van de gedane militaire leveringen is 76,9 miljoen euro. De cijfers die dat Duits onderzoeksinstituut citeert, kunnen alleen maar gedateerd zijn. Ze zijn namelijk absoluut geen reflectie van de realiteit. We zitten vele factoren hoger dan de 20 miljoen euro die zij naar voren schuiven.

Ik zeg dat hier niet om op de borst te kloppen. Op een moment als dit denk ik niet dat er een land is dat kan zeggen dat het genoeg gedaan heeft. Op een moment als dit denk ik dat iedereen aan het kijken is naar wat de meest efficiënte manier is om de Oekraïners de middelen te geven om zichzelf te kunnen beschermen zodat de gruweldaden eindelijk kunnen stoppen.

Er wordt inderdaad binnen het kernkabinet gekeken om eventuele bijkomende leveringen te doen. We moeten echter toezien dat het gaat om valabel materiaal dat bruikbaar is en waarvoor de Oekraïners, indien nodig, de nodige opleiding kunnen krijgen. We moeten ook bekijken hoe het logistiek ter plaatse kan worden gebracht.

Le chiffre cité pour l'aide humanitaire est à mon sens complètement erroné. La ministre Kitir et les Affaires étrangères ont investi au total plus de 13 millions au niveau des programmes humanitaires, dont plus de 2,1 millions spécifiquement ciblés sur certains projets et qui aident, par exemple, les pays voisins de l'Ukraine à mieux intégrer les très nombreux réfugiés ukrainiens qu'ils accueillent.

Wij hebben een persbericht uitgestuurd om de cijfers te betwisten die werden geciteerd in een bepaalde krant die zich baseert op dat onderzoeksbureau. In onze ogen komen die cijfers totaal niet overeen met de realiteit. Het kan natuurlijk dat ze gewoon gedateerd zijn.

L'impact économique en Europe et dans le monde entier est une des conséquences. À la sortie de la crise covid, l'économie était en plein redémarrage mais ceci plombe cette reprise. La Banque nationale a diminué le taux de croissance d'environ 1 %, ce qui est clairement une mauvaise nouvelle.

Dans les sanctions, nous essayons d'atténuer au maximum ces conséquences. Les sanctions doivent être prises ensemble, elles doivent être soutenables dans la durée et être proportionnelles. Cela doit faire mal de l'autre côté mais le moins possible de notre côté.

Notre pays a proposé des sanctions économiques additionnelles, par exemple le gel des avoirs financiers. Nous avons également constitué des groupes de travail qui se penchent sur les problèmes de chaînes de valeurs.

Dans un tel moment, il faut travailler ensemble. L'unité européenne nous a énormément aidés. La Belgique seule ne peut faire que peu de choses mais en travaillant ensemble, nous pouvons faire beaucoup plus pour diminuer l'impact chez nous et pour aider au maximum nos amis ukrainiens.

05.08 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, elke dag bereiken ons inderdaad afschuwelijke beelden en vreselijke getuigenissen vanuit Oekraïne: een theater dat het graf werd van honderden schuilende burgers, straten die bezaaid liggen met lijken van toevallige passanten. Meer en meer is duidelijk dat de Russische invasie gepaard gaat met gruwelijk geweld, met oorlogsmisdaden en met misdaden tegen de menselijkheid.

Na Joegoslavië hadden we gedacht en gehoopt dat dit nooit meer zou voorkomen op ons continent. Helaas, niets is minder waar. Boetsja is het nieuwe Srebrenica van onze tijd, Marioepol is het Guernica van deze eeuw.

De gruwel die binnenkomt, komt hard binnen bij ons allemaal. Afschuw hebben is menselijk, maar waar de slachtoffers om vragen is gerechtigheid. We kunnen niet de andere kant opkijken, dit mag niet onbestraft blijven.

C'est la raison pour laquelle, monsieur Dallemagne, directement après l'invasion, notre pays et les partenaires européens ont directement donné un mandat au procureur de la Cour pénale internationale pour ouvrir une enquête sur la base de l'article 14. M. le procureur s'est directement rendu en Ukraine, comme vous le savez.

De hoofdaanklager van het Internationaal Strafhof vraagt net als de Oekraïense procureur-generaal meer mensen, meer middelen, meer expertise ter beschikking te stellen. Dat is nodig, want Oekraïne zegt dat er op dit ogenblik al vijfduizend locaties moeten worden onderzocht.

De vragen die gesteld worden zijn duidelijk. De antwoorden die onze regering moet geven, zullen ook duidelijk zijn.

Wij zullen concreet vier acties ondernemen. Mevrouw Reynaert, ten eerste werd er inderdaad gevraagd om meer middelen ter beschikking te stellen van het Internationaal Strafhof. Morgen zullen wij een concreet antwoord op die vraag formuleren in het kernkabinet en de ministerraad.

Deuxièmement, notre parquet fédéral participe activement au réseau Eurojust sur le génocide. Au sein d'Eurojust sont coordonnées les enquêtes et la récolte des preuves. J'ai notamment réuni le Groupe Vendôme, sept ministres de la Justice plus le commissaire Reynders, ici à Bruxelles le 28 mars, pour donner directement un mandat à Eurojust pour le faire.

Ten derde heeft het federaal parket op dit ogenblik alles in gereedheid gebracht om een onderzoek te starten als er in ons land een concrete klacht of een melding komt van oorlogsmisdaden of misdaden tegen de menselijkheid.

Ten vierde verzochten Oekraïne en het Internationaal Strafhof om forensische experts ter beschikking te stellen. Ons land beschikt over een zeer ervaren internationaal gerenommeerd team met een ijzersterke reputatie, DVI of Disaster Victim Identification. Zij waren onder meer betrokken bij de identificatie van de slachtoffers van de neergehaalde vlucht MH17, de identificatie van lijken in massagraven in Kosovo in het jaar 2000 en de identificatie van medeburgers die zijn omgekomen bij de vreselijke overstromingen van de afgelopen zomer. De bijstand van DVI is een delicate, maar cruciale taak. Ze zijn belast met het achterhalen van de precieze doodsoorzaak en het identificeren van personen, zowel ante als post mortem.

Vanmiddag hebben we vergaderd met de top van de federale en de lokale politie en we hebben afgesproken om mensen te sturen, op voorwaarde dat de veiligheid kan worden gegarandeerd en dat dit op vrijwillige basis gebeurt.

Monsieur Dallemagne, nous avons parlé ce mardi avec nos collègues néerlandais dans le cadre de la concertation "Thalassa". Sachez aussi que notre pays préside le Réseau européen de la DVI et que nous pourrions également coopérer avec d'autres pays européens!

De vervolging en berechting van oorlogsmisdadigers is geen evidente zaak, maar de internationale gemeenschap heeft de voorbije decennia veel geleerd en ook veel gedaan. Wij zijn erin geslaagd om monsters als Karadžić, Mladić en Milošević te vervolgen. Ook presidenten als Charles Taylor van Liberia en Omar al-Bashir van Soedan hebben hun straf niet kunnen ontlopen. Laten we daarom vastberaden zijn en de beulen van Boetsja en de monsters van Marioepol zoeken, vinden en voor de rechter brengen.

05.09 Vicky Reynaert (Vooruit): Mijnheer de eerste minister, mijnheer de minister, de dorpen in Oekraïne die vandaag hun inwoners opgraven, hebben zich niet verzet tegen de Russische agressor, zij hebben zich overgegeven. Zij hebben ook geen agressie getoond tegenover de bezetter, maar desalniettemin werden hun inwoners afgeslacht en hun vrouwen verkracht. Dat kunnen wij niet tolereren.

Daarom is het des te pijnlijker dat diverse partijen in het Parlement bij het begin van de oorlog zeiden dat wij ons niet moesten verzetten. Wij mochten volgens hen niets zeggen, niet interveniëren in het conflict en ook geen steun leveren. Het is zeer pijnlijk om dat te moeten vaststellen. Laat mij zeer duidelijk zijn, enkel verzet

beschermt de mensen die verlangen naar democratie en westerse waarden.

05.10 Georges Dallemagne (Les Engagés): Monsieur le premier ministre, vous n'avez rien annoncé de neuf, vous le savez. Du vent. Chaque minute compte. Si, c'est le but, c'est ici au Parlement et maintenant qu'il faut prendre des décisions. Chaque minute compte.

Je comptais sur vous pour qu'il y ait une annonce forte, claire. Pour faire en sorte qu'effectivement, cette tragédie s'arrête. Pour faire en sorte que le bain de sang s'arrête. Ce ne sera pas le cas: nous allons continuer à discuter. Il faut enfin, monsieur le premier ministre, être à la hauteur de cette tragédie qui est en train de se dérouler sous nos yeux! Pouvoir l'arrêter à temps, monsieur le premier ministre, c'est cela qu'on nous demande! C'est notre liberté et notre sécurité qui sont en jeu!

À cet égard, il y a des armes, que les Ukrainiens réclament et qui sont dans nos hangars, qui ne servent plus. Il y a notamment des drones B-Hunter, qu'ils ont réclamés, des armes qui sont en état de marche et que nous n'utilisons plus. Je vous demande de les livrer séance tenante à l'Ukraine afin qu'ils puissent observer le champ de bataille et mieux se défendre.

Monsieur le ministre de la Justice, vous avez prononcé le mot "génocide". Je demande qu'on enquête. Je ne dis pas qu'il y a génocide, je demande simplement qu'on ne ferme pas cette porte. (...)

05.11 Els Van Hoof (CD&V): Dank u voor uw beider antwoord. Ik heb gisteren ook van de Oekraïense parlementsleden gehoord dat men heel dankbaar is voor wat België reeds doet, maar het is duidelijk niet genoeg. Parlementsleden gooien zichzelf letterlijk en figuurlijk in de strijd. Ze bedelen voedselpakketten. Mannen en vrouwen in het Parlement vechten zelfs mee in het leger. De hulp die we geven, werkt, maar is niet voldoende. We moeten hen niet alleen moreel steunen, maar we moeten ook op humanitair en militair vlak nog een tandje bijsteken.

Ik hoop dat er morgen een beslissing wordt genomen, onder andere op het vlak van de berechting van de oorlogsmisdadigers. Ik heb gisteren gehoord dat zes landen reeds bilaterale hulp geven. De Oekraïners verdedigen onze waarden. Laten we dat niet vergeten. Laten we hun die steun geven.

05.12 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Collega's, het is altijd gevaarlijk om de kar voor het paard te spannen. Om meer slachtoffers en meer forensisch onderzoek te vermijden, moet men eerst de oorlog beëindigen. Dat is nog altijd niet gebeurd.

Mijnheer de minister, ik heb uit oorlogen geleerd dat men een slecht mens met een geweer alleen kan stoppen door een goed mens met een geweer. Ik hoor u graag zeggen dat we meer geleverd hebben en meer gedaan hebben. Morgen is er weer een vergadering. Ik hoop dat u niet alleen Houwitsers levert. Misschien ben ik de enige, maar voor mij mag u ook F-16's en F-35's sturen, want ik weet welke nazi Oekraïne momenteel belegt.

Wat de humanitaire hulp betreft, onze bevolking heeft medelijden en plooit zich dubbel om te helpen en om bijvoorbeeld gezinnen op te vangen. Ik reken erop dat de regering op haar beurt de nodige humanitaire hulp blijft geven.

05.13 Kattrin Jadin (MR): Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre de la Justice, un maître mot que j'entends dans vos réponses que je partage, c'est "restons unis!". Restons unis sur les sanctions économiques fortes que nous appelons de nos vœux à l'égard de la Russie pour qu'elles puissent aussi porter leurs effets! Restons unis sur l'aide que nous pouvons apporter, qu'elle soit humanitaire ou militaire avec de l'aide logistique militaire! Restons unis aussi dans la défense de nos valeurs démocratiques, dans la défense des droits de l'homme, dans la défense des droits universels que nous prônons et qui font la fierté de l'Europe! Restons unis demain encore par rapport à toutes les conséquences économiques auxquelles notre pays mais également l'Europe devront faire face! Là aussi, appelons de nos vœux des politiques beaucoup plus harmonisées que celles que nous avons pu voir, il y a quelques années! Que cette triste situation que nous vivons puisse nous aider à nous intégrer plus et à avoir des politiques plus cohérentes au niveau européen!

Je vous remercie.

05.14 Katja Gabriëls (Open Vld): Bedankt voor uw vastberadenheid. De brutaliteit is ongezien. We kunnen dat echt niet laten passeren. Er mag geen straffeloosheid zijn voor de gruwel. Ik ben dan ook blij te vernemen dat we alles in het werk zullen stellen om onze expertise te delen. We moeten de verantwoordelijken voor die oorlogsmisdaden vervolgen en berechten.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

06 Question de Nathalie Gilson à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La vente par l'État belge d'une oeuvre d'art nigériane volée" (55002471P)

06 Vraag van Nathalie Gilson aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De verkoop door de Belgische overheid van een gestolen Nigeriaans kunstwerk" (55002471P)

06.01 Nathalie Gilson (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, la presse nous révélait hier qu'en 2007, une vente d'objets a été exécutée par le SPF Finances sous le nom de "lot africain" et, dans ce lot, il y avait une tête, une statue qui a été achetée pour la modique somme de 200 euros, soit 240 euros avec les frais.

Voici environ cinq ans, l'acheteur a fait une tentative de vente de cette tête à la place de Londres et la maison de vente a bloqué le processus parce qu'il a été constaté et aussi authentifié par les autorités du Nigeria qu'il s'agissait d'une tête en bronze d'Ife qui avait été volée en 1987 lors d'un cambriolage assez violent d'un grand musée au Nigeria.

L'acheteur refuse de rendre l'œuvre estimée à une valeur de 5 millions d'euros. Entre-temps, des négociations ont eu lieu et il semblerait que ses prétentions financières soient revues à la baisse. Il n'en reste pas moins que tout vient de cette vente faite par le SPF Finances à la demande du SFP Justice.

Monsieur le ministre, ceci m'amène à vous poser les questions suivantes. Quel est le processus par lequel le SFP Justice décide de mettre en vente des pièces à conviction? Existe-t-il un cadastre de ces pièces à conviction? Existe-t-il un cadastre des pièces que le SFP Justice souhaite mettre en vente? Des contacts sont-ils pris entre les parties à la cause d'une procédure dans le cadre de pièces à conviction, sachant qu'à l'époque, la Belgique n'avait pas encore ratifié la convention de l'UNESCO sur le trafic des œuvres d'art illicites (...)?

06.02 Vincent Van Quickenborne, ministre: Chers collègues, dans la nuit du 14 janvier 1987, des voleurs se sont emparés de cette oeuvre d'art par la force dans un musée au Nigeria. Trente ans plus tard, en 2007, elle est apparue, après une saisie, au Fin Shop de Bruxelles pour une vente publique. Elle y a été achetée pour la somme dérisoire de 240 euros alors qu'elle aurait bien sûr dû être restituée à son propriétaire légitime. Il va sans dire qu'il s'agit d'un dossier regrettable.

À la question de savoir comment cela a pu se produire à l'époque, il apparaît qu'aucun service, jusqu'à présent, n'a pu donner de réponse concluante. Dans l'intervalle, la PJF de Gand a ouvert une enquête. Cette affaire concerne des faits qui se sont produits dans le passé.

Pour moi, la question la plus importante qui se pose à présent est celle-ci: sommes-nous aujourd'hui mieux armés pour éviter ce genre de situation? La réponse est claire: oui! Aujourd'hui nous disposons d'un système numérique qui n'existait pas dans le temps et grâce auquel toutes les pièces à conviction font l'objet d'un suivi de la part de la justice et de la police. Ce système s'appelle PacOs. Ce suivi doit également pouvoir être assuré par les Finances. C'est sur quoi nous travaillons précisément en ce moment.

Mais le problème du vol d'œuvres d'art ne se limite pas à ces cas uniques. Je sais que, ces derniers temps, des échos inquiétants se sont fait entendre concernant les effectifs de la Cellule "Arts et Antiquités" de la police. La collègue Verlinden a été très claire à ce sujet: la lutte contre le vol d'œuvres d'art est reprise dans le Plan national de sécurité et la ministre souhaite mettre à disposition le personnel nécessaire à cette fin.

En outre, d'autres services tels que la douane et le SPF Économie continuent à surveiller la situation dans ce secteur.

Je dirai encore un mot sur l'UNESCO. Nous y travaillons également au niveau international, non seulement par le biais de l'UNESCO mais aussi au sein d'Interpol et d'Europol.

06.03 Nathalie Gilson (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie de votre réponse. Je me réjouis de constater que vous vous saisissez de cette thématique à bras-le-corps et qu'avec la ministre Verlinden, vous allez accomplir un véritable travail de fond.

En Belgique, nous disposons d'un syndicat des antiquaires. Il est tout à fait dans leur intérêt que leur profession soit respectée. J'imagine que vous allez aussi travailler avec les professionnels du secteur pour dissiper cette image absolument injuste de notre pays comme plaque tournante du trafic d'œuvres d'art.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Samengevoegde vragen van

- Anja Vanrobaeys aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "Kinderarbeid bij PostNL" (55002453P)
- Jean-Marc Delizée aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "Kinderarbeid bij PostNL" (55002458P)
- Nahima Lanjri aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Kinderarbeid bij PostNL" (55002460P)
- Michael Freilich aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "De wantoestanden bij PostNL en de nieuwe postwet" (55002461P)
- Maria Vindevoghel aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "De wantoestanden bij PostNL" (55002464P)
- Eva Platteau aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "Kinderarbeid bij PostNL" (55002470P)

07 Questions jointes de

- Anja Vanrobaeys à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "Le travail des enfants chez PostNL" (55002453P)
- Jean-Marc Delizée à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "Le travail des enfants chez PostNL" (55002458P)
- Nahima Lanjri à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le travail des enfants chez PostNL" (55002460P)
- Michael Freilich à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "Les situations intolérables au sein de PostNL et la nouvelle loi postale" (55002461P)
- Maria Vindevoghel à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "Les situations intolérables au sein de PostNL" (55002464P)
- Eva Platteau à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "Le travail des enfants chez PostNL" (55002470P)

07.01 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, hier sta ik opnieuw, voor de zoveelste keer. Opnieuw is er kinderarbeid vastgesteld bij PostNL. Opnieuw is er een pakjescentrum gesloten wegens wantoestanden. De vraag is hoeveel dergelijk onrecht er nog moet gebeuren en hoeveel keer wij ons daarover hier nog kwaad zullen moeten maken. Eerlijk gezegd, zolang de politiek vastzit in traagheid, wegstijgen en fabeltjes vrees ik dat het nog lang zal duren.

Ik wil vandaag van het moment gebruikmaken, om drie fabeltjes te ontcrachten. Het eerste is dat alleen meer inspecties tot oplossingen zullen leiden. Dat klopt spijtig genoeg niet. De bewuste reportage heeft kinderarbeid immers blootgelegd, maar wij hebben gemerkt dat de beurskoers van PostNL is gestegen. De aandeelhouders zijn er blijkbaar van overtuigd dat die wantoestanden PostNL gewoon niet raken. Inspecties zijn uiteraard noodzakelijk en zullen de kinderen beschermen die bij de inspecties toevallig worden aangetroffen. Er is echter een sterke wetgeving nodig om een dergelijk bedrijfsmodel aan te pakken.

Het tweede fabeltje is dat sommigen beweren dat het slechts om incidenten gaat. Zij stellen dat de sector niet zwart mag worden gemaakt en dat het om slechts één bedrijf gaat. Zij vergeten evenwel dat er ook depots zijn

gesloten van GLS en van DPD. Wanneer een en ander niet op vtm komt, bestaat het dus blijkbaar niet.

Ten derde, hoofdelijke aansprakelijkheid zou de wonderoplossing zijn. Collega's, het gaat hier wel over mensen die één euro per pakje krijgen, die vijf euro per uur verdienen en aan wie de politie vraagt om niet in een fles te plassen wanneer zij aan het rijden zijn. Hier is een sterke arbeidsbescherming en sociale zekerheid nodig, om dat probleem op te lossen. (...)

07.02 Jean-Marc Delizée (PS): Madame la présidente, madame la ministre, l'histoire se répète et ce faisant, hélas, nos débats aussi.

Malgré les procédures en cours, malgré les arrestations de ses dirigeants, PostNL persiste et signe, et continue ses pratiques d'exploitation humaine, y compris d'enfants. C'est insupportable! Comme vous l'avez dit, lors d'un précédent débat, ce sont des pratiques du XIXe siècle. C'est déjà la quatrième fois depuis le début de l'année que nous sommes amenés à les dénoncer.

Il y a des solutions. D'une part, l'Inspection du travail fait son travail et constate des infractions. D'autre part, il faut une régulation sérieuse dans ce secteur. Des règles strictes et claires doivent être fixées et doivent être facilement contrôlables. Il faut supprimer les statuts précaires. Il faut supprimer le travail non déclaré et, bien entendu, le travail des enfants. Il faut aussi que le contrat de travail soit la règle générale.

Nous sommes arrivés à la fin des consultations. Il faut maintenant passer aux actes.

Madame la ministre, quand viendrez-vous présenter au Parlement un projet de loi tel que le gouvernement l'a décidé sur le principe? Pensez-vous qu'il soit encore utile de poursuivre des consultations d'un secteur qui a perdu toute légitimité?

Madame la ministre, nous n'attendons pas une réponse, nous attendons des solutions pour mettre fin à cette pratique inacceptable.

07.03 Nahima Lanjri (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, zwartwerk, uitbuiting, fraude en kinderarbeid zijn dagelijkse kost bij PostNL en zijn onderaannemers. Het gaat hier helaas niet over het scenario van een nieuwe Daens-film, maar wel over de keiharde realiteit van vandaag. Dat kinderen van amper 13 jaar worden tewerkgesteld aan 5 euro zien die malafide ondernemers zelfs niet meer als een probleem. Ik citeer: "Ik dwing kinderen niet om te werken. Ze vinden het zelfs leuk en maken er spreekbeurten over." Hier schiet zelfs de term wereldvreemdheid tekort.

We zijn het als samenleving aan onszelf verplicht om verder te kijken dan enkel de verontwaardiging. Deze schandalige inbreuken zijn niet nieuw en bestaan al langer. We kennen ook de aanleiding, namelijk zoveel mogelijk winst maken. Voor e-commercebedrijven kan dat alleen door zoveel mogelijk pakjes te leveren aan een zo laag mogelijke prijs.

Blijkbaar heiligt het doel alle middelen. Dat betekent ook dat men met bijzondere lage marges moet werken, waardoor een enorme werkdruk ontstaat en men niet meer kijkt op een inbreuk meer of minder. We moeten ons de vraag durven te stellen of wij dit model nog willen tolereren. CD&V zegt heel duidelijk neen. Onder geen enkel beding willen wij misbruiken, kinderarbeid en uitbuiting van werknemers tolereren.

Het is niet de eerste keer dat ik de volgende vragen stel. Ik heb ze al een paar keer in de commissie gesteld. Wat willen u en de regering hieraan doen? Welke stappen zijn er al ondernomen om deze problematiek aan te pakken? Hoe zult u ervoor zorgen dat de onderaannemers en de bedrijven niet meer boven de wet staan en dat zij de regels respecteren? Zal er worden gezorgd voor meer doorgedreven controles, onder meer door meer samen te werken op het vlak van sociale inspectie, zoals Hilde Crevits heeft gezegd? Hoe zult u de e-commerce reguleren om te zorgen (...)

07.04 Michael Freilich (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, als mens zie ik u heel graag, maar als minister bent u helaas gebuisd. Na het debacle rond de CEO van bpost en de verkoop van de krantenwinkels aan een casinogroep zijn er nu aanhoudende problemen in de pakjessector. Dat probleem is niet nieuw, want reeds zes maanden geleden hebben wij dat hier al aangekaart. Ondertussen hebt u niets gedaan. U hebt een voorontwerp van wet geschreven dat ingaat tegen alles waar wij voor staan, want de

vrijemarkteconomie gaat op de schop en het vrij ondernemerschap wordt ingeperkt. Op de banken van de communistische PVDA zijn ze waarschijnlijk lyrisch, dat zult u zo dadelijk wel horen van mevrouw Vindevoghel.

Ook in uw eigen coalitie rommelt het, zoals wij vandaag konden lezen in de kranten. Ik citeer: "Op de interkabinettenwerkgroep bleek reeds de impasse. De Sutter oogstte alleen maar negatieve reacties." Mevrouw de minister, u bent gebuisd. Gelukkig hebben wij wel pasklare antwoorden.

Ik heb vandaag maar één vraag voor u. Hoelang heeft het geduurd eer u een uitnodiging hebt gekregen om lid te worden van de PVDA?

07.05 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, het is al de derde keer dat ik hier tussenkom over PostNL. Wij zijn al zes maanden op de hoogte van de praktijken van PostNL. Wij weten dat er sprake is van fraude, sociale dumping, zwartwerk en kinderarbeid. Kinderen van 13 jaar werken 9 uur per dag voor 5 euro. Dat is de realiteit in 2022. Mijnheer Freilich, wij moeten ons de vraag durven te stellen hoe dat komt.

De liberalisering en de deregulering van de postmarkt hebben tot deze situatie geleid. PostNL is een Nederlands postbedrijf. Als we zien welke toestanden er vandaag bij de post gebeuren, kunnen we dat niet als een goed voorbeeld nemen.

Het is volgens ons de hele deregulering die tot deze erge situatie geleid heeft. PostNL werkt namelijk enkel met chauffeurs die schijnzelfstandig zijn. De hele structuur is dus fout. Geen enkele chauffeur heeft een contract. PostNL veegt vierkant zijn voeten aan hun arbeidsomstandigheden. PostNL laat deze mensen werken aan 80 eurocent per postpakje. Als het pakje echter niet geleverd wordt, krijgen ze niets. Dat is de situatie voor die mensen.

Ten tweede komen de vakbonden daar onmogelijk tot akkoorden. Ik heb een vakbondssecretaris aan de lijn gehad die zegt dat ze al maanden discussiëren over een cao rond de nachtarbeid. Zelfs dat krijgen ze niet geregeld. Deze concurrentiestrijd is dus een *race to the bottom* en de bodem is bereikt, mijnheer Freilich.

Mevrouw de minister, de PVDA wil dat de stal van PostNL uitgemest wordt. (...)

07.06 Eva Platteau (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, iedereen die vandaag een pakje bestelt, moet er toch van kunnen uitgaan dat er bij de bezorging geen uitbuiting plaatsvindt. Wat zien wij echter vandaag? De ene wantoestand na de andere komt aan het licht, tot en met beschuldigingen van kinderarbeid en mensenhandel. Wij moeten eerlijk zijn, het is het zakenmodel, het winstmodel, dat leidt tot die excessen. Dat zakenmodel werkt met onderaannemers, vaak schijnzelfstandigen, waarbij men de kosten zo laag mogelijk houdt en de verantwoordelijkheid voor de arbeidsvoorwaarden en voor de kwaliteit van de arbeid volledig van zich afschuift.

Mevrouw de minister, u weet heel goed dat de sector er maar niet in slaagt zichzelf te reguleren. De *race to the bottom* gaat steeds verder. U hebt als bevoegd minister echter een belangrijke hefboom in handen, namelijk de postwet. Met die postwet kunt u de sector reguleren.

Wat u voorstelt, mevrouw de minister, is eigenlijk heel eenvoudig. U wilt dat de grote pakjesbedrijven, zoals PostNL, zelf effectief pakjesbezorgers in dienst hebben, zodat die bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor de arbeidsvoorwaarden. Uw voorstel krijgt heel veel steun, hier in het halfrond en ook binnen de regering. Alleen bij de liberale collega's zien wij enige aarzeling.

Zullen wij blijven wegstijven van de problemen of zullen wij de pakjessector eindelijk reguleren en eerlijker maken? Mevrouw de minister, u hebt onlangs een bevraging gedaan in de sector. Wat was het resultaat daarvan? Wanneer mogen wij uw wetsontwerp verwachten in de Kamer?

07.07 Minister Petra De Sutter: Geachte Kamerleden, Dieter is 13 jaar oud en zou eigenlijk op woensdagnamiddag moeten voetballen in plaats van pakjes te bezorgen, soms 9 uur per dag, camionette in en uit, voor 5 euro per uur. Dieter zegt zelf dat dat hem voorbereidt op een zware job, die hij waarschijnlijk de rest van zijn leven zal moeten uitoefenen. Dieter woont en werkt in Vlaanderen in 2022. Als ik zulke verhalen hoor, als ik beelden zie van kinderen die na de schooluren of in de weekends dat soort werk moeten doen, dan bedroeft mij dat ten zeerste. Ik denk dat u die mening deelt. Ik hoop dat kinderen hun kindertijd op een

andere manier kunnen doorbrengen.

Als zij verplicht worden om dat soort dingen te doen wegens armoede thuis, dan is dat schrijnend. Kinderarbeid anno 2022 in die vorm is een regelrechte schande en is uiteraard ook totaal onwettig. De volwassenen die hiervoor verantwoordelijk zijn, zijn, als u het mij vraagt, niet altijd in de eerste plaats degenen die dat kind meenemen naar het werk en die misschien in armoede leven, maar degenen die in dat model, puur uit winstbejag, toelaten dat kinderen arbeid verrichten. Indien de feiten waarvan wij afgelopen maandag kennis hebben genomen, worden bevestigd, dan gaat het om kinderarbeid en dat is niet alleen onwettig maar betekent een blaam voor het bedrijf in kwestie en straft dat negatief af op de hele sector en eigenlijk op onze samenleving in haar geheel.

Er is al een aantal gerechtelijke onderzoeken in de pakjessector aan de gang. Gezien de scheiding der machten zal ik mij uiteraard niet uitspreken over de grond van eventuele feiten, maar het betekent voor mij wel dat wij dringend politiek moeten ingrijpen. Ik wil alles uit de kast halen om een einde te maken aan dat soort praktijken. Niets is belangrijker dan de bescherming van de Dieters van ons land, de kwetsbaarmsten, onze kinderen. Ik reken op steun van het hele spectrum, zowel politiek als in de sector. Sommigen hadden hier misschien liever een gebuisde minister zien staan, mijnheer Freilich, die de andere kant opkijkt. Het is zelfs mijn bevoegdheid niet, maar die van mijn collega, want het gaat over sociale wetgeving, arbeids- en loonvoorwaarden en arbeid door minderjarigen.

Ik heb echter wel een hefboom, namelijk de postwet. Het is niet voldoende om te zeggen dat alles in orde is en dat het volstaat om meer te controleren en tegen die praktijken op te treden. Ik ben het niet eens met de stelling dat mijn voorstel ter aanscherping van de wetgeving het ondernemerschap zou aantasten. Ik pas voor een vrijheid van de ondernemer die ten koste gaat van het welzijn van de medewerkers en zelfs kinderen. Overigens zal het aanbieden van kwalitatieve contracten en een degelijke sociale bescherming, al dan niet via onderaannemers – we willen immers niet tornen aan dat ondernemingsmodel, waarbij er wel een beroep op volwassen medewerkers moet worden gedaan – de ondernemers niet beklemmen of de ontwikkeling van de sector beknotten. Dat wie meent dat de enige manier om in die sector groei te verwezenlijken, bestaat uit uitbuiting van personeel en kinderarbeid, mag dat hier met zoveel woorden komen zeggen; ik ben benieuwd.

Ik wil zeer duidelijk onderstrepen dat mijn ontwerp van postwet niets of niemand beklemt of beknott, behalve de kans op uitbuiting. Het businessmodel van de e-commerce waarvoor praktijken zoals we er vandaag vaststellen, noodzakelijk zijn, moet veranderen en daarom is mijn voorstel noodzakelijk. Dat is mijn standpunt.

Je travaille sur une adaptation de la loi postale dans le but d'améliorer les conditions de travail des livreurs de colis. Ceci a été décidé par l'ensemble du gouvernement en octobre dernier.

Dat werd beslist door alle coalitiepartners.

L'avant-projet de loi a été soumis à une consultation publique afin de recueillir les préoccupations et suggestions.

Sommigen alluderen erop dat dit geen goede praktijk is. Wij hebben de tekst in de interkabinettenwerkgroep besproken en wij hebben adviezen gevraagd. Daar gaan we nu mee verder, dus dat zit niet in een impasse, dat valt niet stil of het komt niet op een of andere manier in de problemen.

De regering heeft beslist om de postwet aan te passen; dat wil ik toch nog eens herhalen.

Les avis que nous avons demandés par exemple au Service d'information et de recherche sociale et au Conseil national du Travail sont en cours d'analyse. Cela prend du temps.

Dat vraagt tijd. Wetgevend werk vraagt immers tijd.

Nous voulons travailler en nous basant sur les éléments objectifs qui ressortent de la consultation.

Ik wil bevestigen dat dit voor mij een prioritair dossier is en blijft. (...)

07.08 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik kijk uit naar de aanpassing van de postwet.

Ik vraag mij wel af, collega's, of ouders met een gerust hart online nog een emmertje en een schepje voor deze zomer kunnen bestellen. Bol.com heeft alvast tekst en uitleg gevraagd. Doen ze dat omdat er minderjarigen in de camionetten werken? Of omdat er kliksystemen bestaan om inspecties te ontwijken? Of omdat de bestuurders hun ogen meer op hun plasfles moeten houden dan op de weg? Neen, Bol.com doet dat omdat de levertijden vertraging dreigen op te lopen. Dat is nu de markt, mijnheer Freilich, een markt zonder enige bescherming.

Wij, socialisten, stonden altijd voor rechten en bescherming. Dat is nu niet anders. We gaan ook niets anders laten gebeuren. Deze wantoestanden moeten nu worden aangepakt.

07.09 Jean-Marc Delizée (PS): Madame la vice-première ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Vous l'avez compris, je crois, le message du Parlement, c'est: "Il faut avancer!". Tel que le gouvernement, d'ailleurs, l'a décidé sur le principe. En italien: "Avanti!". En néerlandais: "Vooruit!".

Je pense qu'inaction rime avec exploitation. Je crois qu'il en va de notre crédibilité, de notre responsabilité politique, à toutes et tous, et de la vôtre aussi, évidemment, en premier lieu, d'apporter des solutions de régulation à ce secteur.

Nous attendons de pied ferme et avec une certaine impatience, je ne le cache pas, ce projet de loi, pour pouvoir en débattre et le soutenir. C'est la fin des paroles. Il faut des actes.

07.10 Nahima Lanjri (CD&V): Mevrouw de minister, voor ons is het duidelijk. Als de prijs voor een gratis geleverd pakje kinderarbeid, uitbuiting en fraude is, dan passen wij daarvoor. Het is aan u en uw collega's, ook de heer Dermagne, om daar onmiddellijk paal en perk aan te stellen.

Daarvoor rekenen wij op een aantal zaken. Ten eerste moet er meer worden ingezet op de sociale inspectie en op meer controles, samen met de collega's van de regio's, zoals mevrouw Crevits dat gisteren heeft gevraagd.

Ten tweede is er de ketenaansprakelijkheid. Die bestaat al in de bouw. De hoofdaannemer is medeverantwoordelijk voor de onderaannemers en moet waken over de juiste toepassing van de arbeidsregels.

Ten derde moet de e-commerce worden geregulariseerd. Daar rekenen wij ook op. Wij rekenen op u en de hele regering, dus ook de andere bevoegde ministers, om paal en perk te stellen aan deze misbruiken, zodat we hier volgende maand niet opnieuw moeten staan met dezelfde vragen.

07.11 Michael Freilich (N-VA): Mevrouw de minister, ik ruik een parfum de crise. Volgens u is er eensgezindheid en gaat iedereen ermee akkoord, maar de collega van Open Vld zei in *De Standaard* dat "het wetsontwerp van De Sutter een inperking op de vrijheid van ondernemen betekent". U zei dat het dat net niet was. Ik citeer verder: "Pakjesbedrijven moeten verantwoordelijk zijn voor hun onderaannemers. Dat principe bestaat ook in de bouw."

Dat staat haaks op wat u daarnet hebt gezegd. Die woorden van Open Vld zijn echter ook mijn woorden. De N-VA heeft ook een oplossing voor dit probleem, namelijk wetsvoorstel nr. 2475, ingediend in de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen. Dit wetsvoorstel komt binnen enkele weken weer aan bod. Open Vld, voeg de daad bij het woord, wakker dat liberaal vuur nu eens aan en stem voor ons wetsvoorstel.

07.12 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, u hebt geen antwoord gegeven op de vraag of u nu onmiddellijk iets gaat doen om de praktijken van PostNL te doen stoppen. Laat de boel nu stoppen en betaal de mensen. Er moet nu een regeling komen. Ik kan u een voorstel doen. Ik heb het al eens gezegd, bij

DHL bestaat er een heel goed systeem. Daar heeft 70 % van de werknemers namelijk een vast contract, een bediendencontract zelfs. Daar worden goede winsten gemaakt. Ik stel dus voor om onmiddellijk in actie te komen en niet nog zes maanden te wachten op de postwet. Zorg voor een goede regeling voor de mensen die daar nu in de miserie zitten.

07.13 Eva Platteau (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, ik dank u voor de antwoorden. Het is goed dat u vastberaden blijft om de mistoestanden in de sector aan te pakken en dat u hiervoor binnen uw bevoegdheid al het mogelijke doet. Dat staat in contrast tot sommige partijen. De heer Freilich verwees naar de vrijheid van ondernemen om toch maar niets te moeten doen in de sector. Vrijheid van ondernemen mag nooit een excuus zijn om sociale wantoestanden te tolereren. Ik hoor sommige partijen ook pleiten voor meer controle en meer sociale inspectie. Collega's, het is te gek voor woorden, als we een oplossing hebben voor een probleem, laten we dan dat probleem bij de wortel aanpakken. Mevrouw de minister, dat is wat we moeten doen. Ik wens u veel succes en hoop op brede steun voor uw plannen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Vraag van Dries Van Langenhove aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De stijgende asieli cijfers" (55002457P)

08 Question de Dries Van Langenhove à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La hausse des chiffres en matière d'asile" (55002457P)

08.01 Dries Van Langenhove (VB): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, tenzij u in het *Guinness Book of World Records* wilt terechtkomen, was de voorbije maand een heel trieste maand. Het aantal asielaanvragen piekt opnieuw tot recordhoogtes. Er waren namelijk 3.247 nieuwe asielaanvragen en asielmigranten in de maand maart 2022. Dat is een stijging met maar liefst 42 % van het aantal asielaanvragen in vergelijking met de voorgaande maand februari.

Voor de leden die het misschien nog niet goed weten, geef ik mee dat de Oekraïense staatsburgers die nu massaal naar hier komen, zijnde de echte oorlogsvluchtelingen, niet in dat systeem zitten. Zij hebben een apart systeem. Zij zijn niet in die gigantische stijging opgenomen.

Niettemin doet u niets, mijnheer Mahdi, om die gigantische instroom tegen te houden. Meer nog, u plant overal in dit land en overal in Vlaanderen nieuwe asielzoekerscentra in. Gisteren voerde ik nog actie in Machelen, waar u ook een nieuw asielzoekerscentrum plaatst, in een gemeente waar reeds 60 % van de inwoners niet uit België komt en een niet-Belgische herkomst heeft en waar minder dan een op de vijf kinderen nog opgroeit in een gezin waar Nederlands de voertaal is. U bent van oordeel dat de vervreemding daar nog niet volstaat en plaatst er nog eens 375 asielmigranten, illegale migranten, vooral Afghanen, midden in Machelen, in die vervreemde gemeente.

Wat moet er eigenlijk gebeuren vooraleer u in actie zal schieten? De asielaanvragen schieten de hoogte in. Er is geen plaats meer voor echte oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne. Niettemin doet u niets. Er waren 1.281 gewelddadige incidenten in en rond die asielzoekerscentra. Niettemin doet u niets. Het beschermingspercentage is gestegen tot een abominabele 28 %. Collega's, dat betekent dat meer dan 70 % van de asielmigranten helemaal geen recht heeft op asiel. Dat zijn desastreuze cijfers.

Mijnheer de staatssecretaris, wat moet er gebeuren vooraleer u zult inzien dat u de massale instroom naar dit land moet verkleinen en de uitstroom moet vergroten?

08.02 Staatssecretaris Sammy Mahdi: Mijnheer Van Langenhove, u verwijst naar het stijgende aantal asielaanvragen in ons land en spreekt van *world records*. Ik denk dat met de steun van het Vlaams Belang de cijfers, zeker die van vorige maand, nog veel hoger hadden kunnen liggen. U zegt dat de Oekraïners niet in de cijfers zijn opgenomen, maar u bent regelmatig aanwezig in de commissie en het is u bekend dat er in de cijfers van vorige maand meer dan 400 Oekraïners waren opgenomen die in het begin, toen de automatische bescherming nog niet bestond, asiel hebben aangevraagd in ons land en wiens procedure opgeschort is. Misschien is een aantal van uw collega's wegens de goede relaties met Rusland de mening toegedaan dat we

op een andere manier naar de zaak moeten kijken, maar dan hadden we misschien nog veel meer Oekraïners gehad die voor de oorlog moeten vluchten.

Ik ben verbaasd u te horen zeggen dat er veel in die cijfers zijn opgenomen. Als lid van de commissie is het u bekend dat veel van de mensen die in die cijfers zijn opgenomen, uit Oekraïne komen en die automatische bescherming krijgen in een aantal andere Europese landen. Als iemand die uit Oekraïne vlucht, een ander land van herkomst heeft, moet men eerst onderzoeken of die persoon effectief nood aan bescherming heeft of niet. Vandaar dat de asielaanvraag wordt behandeld, maar misschien bent u ook wat dat betreft van mening dat we die personen allemaal automatische bescherming moeten geven. Zeg dat dan gerust. Ik leer graag bij.

De standpunten van het Vlaams Belang evolueren op alle vlakken, zowel wat de bescherming van mensen als de omgang met Rusland of Oekraïne betreft. Ik merk dat de partij soms wat bochten neemt. Dat mag natuurlijk, maar ondertussen moeten wij de betrokkenen opvangen en erover waken dat de juiste stappen worden gezet, als zij nood hebben aan bescherming en een asielaanvraag indienen.

Wij doen ook al het nodige opdat er op Europees niveau zo snel mogelijk een ander soort asiel- en migratiebeleid vorm krijgt, een beleid met screening aan de buitengrenzen, met betere procedures en met de naleving van internationale verplichtingen door landen van herkomst. Wij maken daar werk van en dat is u zeker bekend, maar u verspreidt kennelijk liever fake news.

08.03 Dries Van Langenhove (VB): Mijnheer de staatssecretaris, uw uitspraken zijn niet alleen intellectueel oneerlijk, ze zijn ook gewoon fout. Zelfs als wij het aantal dossiers van wie beweert uit Oekraïne te komen - we weten dat een groot deel geen Oekraïner is - aftrekken van het aantal asielaanvragen, zijn er nog altijd 31,5 % meer asielaanvragen in maart dan in februari. Wat u zegt, klopt dus niet, de stijging is niet te wijten aan de Oekraïense instroom in ons land.

Als we recordaantallen op het vlak van de instroom vaststellen, als recordaantallen migranten geen recht op asiel blijken te hebben, als er geen plaats is voor Oekraïense vluchtelingen in dit land en als we 1.281 gewelddadige incidenten in en rond de asielcentra noteren, dan luidt de enige conclusie, mijnheer Mahdi: stop de illegale migratie naar ons land, ook als die bedrieglijk wordt gemaskeerd als asielmigratie, en stuur nu alle illegale migranten van binnen en buiten onze asielcentra terug naar hun land van herkomst.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 Question de Catherine Fonck à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Les difficultés auxquelles sont confrontés les travailleurs du secteur des titres-services" (55002469P)

09 Vraag van Catherine Fonck aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De moeilijkheden waarmee de werknemers uit de dienstenchequesector geconfronteerd worden" (55002469P)

09.01 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur le ministre, les coûts de déplacement explosent, c'est la réalité pour chaque citoyen belge. En même temps, ça l'est encore plus pour certaines personnes, et plus particulièrement pour celles qui travaillent dans le secteur des titres-services, puisqu'elles ont à la fois des petits salaires et des déplacements particulièrement importants. L'accumulation des deux fait que leur salaire est aujourd'hui plombé dans la situation que nous vivons.

Cette réalité particulièrement difficile l'est encore un peu plus dans les régions rurales, où les déplacements sont plus importants. Vous le savez, la compétence des titres-services a été régionalisée dans le cadre de la sixième réforme de l'État. Dès lors, quel ne fut pas mon étonnement en entendant la ministre wallonne de l'Emploi, Mme Christie Morreale – que vous connaissez bien –, se positionner cette semaine en renvoyant la responsabilité au niveau fédéral. À lui de trouver des solutions face à cette réalité des travailleurs des titres-services.

Monsieur le ministre, il y a un problème sérieux. D'abord et avant tout, j'ose espérer que vous le reconnaissez. Un problème sérieux, d'abord et avant tout, pour les travailleurs concernés, mais aussi – et pas du tout comme l'a dit votre collègue wallonne – pour de nombreux employeurs dans le secteur des titres-services, qui ont bien

du mal à continuer à tenir la boutique. Ce problème sérieux, il faut le résoudre, et sûrement pas à travers un ping-pong entre ministres de l'Emploi, ce qui est, selon moi, totalement inacceptable, pathétique et particulièrement irrespectueux pour les travailleurs concernés.

Dès lors, puisque votre collègue wallonne vous renvoie la responsabilité, quelle est votre réaction face à ses déclarations? Quelles sont les mesures urgentes qu'elle nous appelle à mettre en place? Quelles sont, surtout, les réponses pour l'ensemble du secteur, et plus particulièrement pour les travailleurs concernés? Je vous remercie.

09.02 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame Fonck, je vous remercie pour vos questions sur un sujet important et que j'ai déjà pu aborder, avant-hier, en commission puisque certaines des questions m'avaient été adressées sur ce thème particulier, et notamment sur les négociations d'un nouvel accord sectoriel au sein du secteur des titres-services. Vous ne m'en voudrez donc pas, madame la députée, mais je risque quelque peu de me répéter aujourd'hui.

Comme vous l'avez évoqué, le principal élément de discordance entre les partenaires sociaux du secteur concerne le remboursement des frais de transport. C'était déjà une difficulté avant le déclenchement de la guerre en Ukraine mais elle est devenue encore plus d'actualité en raison de l'augmentation des prix de l'énergie et, singulièrement, de celui des carburants. De nombreux travailleurs doivent en effet utiliser leur propre véhicule pour se rendre au domicile des utilisateurs des chèques et ont de plus en plus de mal à payer ces déplacements, vu l'explosion des coûts de déplacement et la faiblesse de leurs salaires.

Au niveau fédéral, nous avons une responsabilité, à savoir faire en sorte que la concertation sociale fonctionne bien, ce qui n'est plus le cas depuis quelques semaines dans le secteur – c'est le moins que l'on puisse dire. Notre rôle est de veiller notamment à ce que le médiateur social qui dépend du fédéral et de votre serviteur soit en contact régulier et agisse afin que cette négociation puisse aboutir le plus rapidement possible. Je peux vous dire que le médiateur social a des contacts réguliers avec les deux bancs afin de permettre que ces négociations reprennent et aboutissent le plus rapidement possible.

Vous l'avez dit, la matière est en grande partie régionalisée. La concertation sociale, elle, reste au niveau fédéral, que ce soit de manière générale ou par rapport à ce secteur en particulier. Le gouvernement fédéral a pris une série de mesures et de dispositions de manière générale pour faire en sorte qu'on réduise le coût des accises sur l'essence et le diesel, qu'on n'applique pas l'augmentation prévue des prix de la SNCB et lors (...)

09.03 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses. La ministre Morreale s'est exprimée avant-hier et sur les points précis sur lesquels je vous ai interrogé, je n'ai absolument rien entendu dans votre réponse.

Je sais qu'il y a une négociation entre partenaires sociaux mais la réponse ne sera évidemment pas suffisante face à la réalité.

Je constate que deux ministres de l'Emploi – un fédéral et un wallon – préfèrent se renvoyer la balle, en partie par voie de presse, plutôt que de se mettre ensemble autour d'une table pour trouver les mesures à prendre pour chaque niveau de pouvoir. Entre-temps, les travailleurs concernés vivent des moments particulièrement difficiles.

Votre responsabilité est d'éviter deux choses: la première est qu'on se retrouve avec des travailleurs qui n'en peuvent plus à un point tel qu'ils arrêtent de travailler et la deuxième est que des entreprises de titres-services doivent fermer.

Nous évaluerons la situation mais je reviendrai vers vous pour vous mettre la pression.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Vraag van Kathleen Verhelst aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De impact van de hogere kostprijs van de productiefactoren op onze competitiviteit" (55002472P)

10 Question de Kathleen Verhelst à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'incidence de la hausse du coût des facteurs de production sur notre compétitivité" (55002472P)

10.01 **Kathleen Verhelst** (Open Vld): Mijnheer de minister, u weet dat ik naast parlements lid ook ondernemer ben. Samen met vele andere ondernemers zie ik nu veel moeilijkheden die wij niet uit eigen macht kunnen oplossen.

De inflatie is torenhoog, net als de brandstofprijzen en de energieprijzen. Wij zien de schaarste aan goederen, de moeilijke toevoer ervan, en de prijzen die zeer hoog zijn. De mensen en de bouwmaterialen zijn voor ons, handelaars, peperduur. Mijn mensen vechten tegen de bierkaai, niet om iets beters te kunnen doen voor de klanten, maar alleen om zich te beredderen en om de economie draaiend te houden.

Na corona komt nu deze oorlog. Die weegt zwaar op de ondernemers, en zeker ook op hun medewerkers. Wij moeten ons daar bewust van zijn. Wij mogen dat niet negeren.

De Nationale Bank is zich ervan bewust, en heeft zijn groeicijfers al bijgesteld, naar beneden.

Als overheid kunnen wij niet echt interveniëren in de economie. Als lid van een liberale partij vind ik zelf ook dat wij de markt zijn gang moeten laten gaan. Ik geloof immers dat ieder zeker voor zichzelf moet zorgen en dat zelfredzaamheid hard gestimuleerd moet worden.

Maar wij mogen niet negeren dat de arbeidskosten in de voorbije twee jaar met tien procent gestegen zijn en dat zij in de komende twee jaar nog eens met dertien procent zullen stijgen. Dat betekent twintig miljard extra arbeidskosten. Die leggen een enorme last op de competitiviteit van de bedrijven.

Er is ook nog een ander probleem. De bedrijven willen zich wel sterk maken, maar zij vinden geen mensen. Dat is ook zeer pijnlijk.

Ik kom dan ook tot mijn vragen. De overheid kan niet alles regelen, maar laten wij doen wat wij beloofd hebben in ons regeerakkoord. Maak alstublieft werk van de arbeidsflexibiliteit, want die hebben wij nu nog nodig, en misschien straks niet meer.

Mijnheer de minister, het is zeer belangrijk voor onze welvaart en voor onze economie. Wat zult u doen, als minister van Economie, in het algemeen, in deze delicate situatie? Wat zult u doen, als minister van Werk? Hoe staat het met het sociaal overleg, hoe staat het met de samenwerking met de regio's om de arbeidsflexibiliteit echt van start te krijgen?

10.02 **Minister Pierre-Yves Dermagne:** Mevrouw Verhelst, de oorlog in Oekraïne heeft belangrijke economische gevolgen voor België en de rest van de wereld. Het IMF voorspelt dat de groei van de wereldeconomie voor 2022 nu 3,6 % zal bedragen ten opzichte van 4,4 % in januari. We zijn ons bewust van de huidige economische moeilijkheden ten gevolge van de oorlog in Oekraïne, met name het probleem van de zeer hoge inflatie die samenhangt met de enorme stijging van de energieprijzen.

In reactie hierop heeft de regering reeds belangrijke koopkrachtmaatregelen genomen. De hoge inflatie blijft echter een bezorgdheid voor de koopkracht van de burgers en het concurrentievermogen van onze exporterende bedrijven.

Daarom heeft de regering de Nationale Bank gevraagd om haar regelmatig op de hoogte te houden van de sociale en economische gevolgen van de crisis. Daarvoor werd ook een expertengroep op hoog niveau opgericht. Deze groep moet een analyse van de impact van de oorlog in Oekraïne op de Belgische economie uitvoeren. Parallel hieraan werd bij de FOD Economie een taskforce opgericht om de specifieke problemen van de agrovoedingssector aan te pakken.

Het doen dalen van de prijzen is een belangrijke uitdaging om het concurrentievermogen en de koopkracht van de burgers te verbeteren. Dit mag echter nooit ten koste van de werknemer zijn. Het is voor mij uitgesloten

om de automatische indexering van de lonen ter discussie te stellen.

Om de prijzen te verlagen heeft de regering de Belgische Mededingingsautoriteit versterkt. Dat zal zowel het concurrentievermogen van de ondernemingen als de koopkracht van de burgers ten goede komen. Daarnaast kunnen nog andere maatregelen genomen worden om de mobiliteit van de consument te verbeteren en zo de prijzen te laten dalen. Daardoor wordt de concurrentie bevorderd en zullen de prijzen dalen als de winstmarges excessief zijn.

10.03 Kathleen Verhelst (Open Vld): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord. Ik vind het zeer belangrijk dat dit gemonitord wordt, want dit is een zeer delicate economische situatie. We moeten ons zeer goed voorbereiden, want de ondernemingen hebben het zeer moeilijk. Niet allemaal, maar toch heel veel.

Ik houd er u aan om de arbeidsflexibiliteit sneller te organiseren, want we hebben dat broodnodig. De economie draait nog en we proberen haar draaiend te houden, en ik hoop dat u als minister van Arbeid ook het buitenlands beleid ter zake in het oog houdt. In eigen land moet de federale overheid de verantwoordelijkheid opnemen om de arbeid te mobiliseren. Koopkracht gaat samen met competitiviteit. We willen iedereen zelfredzaam en veerkrachtig houden in onze maatschappij, maar dat lijkt niet gemakkelijk te zullen worden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

La **présidente**: Ceci clôture les questions orales.

Propositions de loi

Wetsvoorstellen

- 11** Proposition de loi portant le Livre 1er "Dispositions générales" du Code civil (1805/1-8)
- Proposition de loi portant le Livre 5 "Les obligations" du Code civil (1806/1-10)
- 11** Wetsvoorstel houdende Boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek (1805/1-8)
- Wetsvoorstel houdende Boek 5 "Verbintenissen" van het Burgerlijk Wetboek (1806/1-10)

Voorstellen ingediend door:

Propositions déposées par:

- 1805: Koen Geens, Khalil Aouasti, Nathalie Gilson, Claire Hugon, Katja Gabriëls, Ben Segers, Stefaan Van Hecke

- 1806: Koen Geens, Khalil Aouasti, Nathalie Gilson, Claire Hugon, Katja Gabriëls, Ben Segers, Stefaan Van Hecke.

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces deux propositions de loi. (*Assentiment*)
Ik stel u voor één enkele bespreking te wijden aan deze twee wetsvoorstellen. (*Instemming*)

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

11.01 Marijke Dillen, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijk verslag, dat bijzonder

lijvig is en zeer goed werd opgesteld, waarvoor ik de diensten uitdrukkelijk bedank.

11.02 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik neem even het woord voor deze belangrijke wetswijziging en de hervorming waarover we vandaag zullen stemmen. Deze wetsvoorstellen zijn het resultaat van een lang wetgevend proces, dat al tijdens de Zweedse regering in 2015 werd opgestart, op instigatie van de toenmalige minister van Justitie, die vandaag ook de hoofddiener van dit voorstel is.

We zijn van bij het begin zeer grondig te werk gegaan. Men heeft destijds een expertencommissie aangesteld en men is zelfs te werk gegaan via een publieke consultatie. Na de start van de bespreking in de commissie werden de experts uitgenodigd en kwamen zij uitgebreid aan bod. Er werden hoorzittingen georganiseerd, waarna de experts opnieuw werden gehoord om hun commentaar op de hoorzittingen te geven. Daarna werden dan amendementen ingediend. Zoals u kan horen, werd er grondig wetgevend onderzoek gedaan en een grondige bespreking gehouden.

Het Burgerlijk Wetboek bestaat al sinds 1804. Het is gaandeweg een aantal keer gewijzigd. Er werd een aantal punctuele wijzigingen aangebracht, maar tot een grondige hervorming is het nooit gekomen. Die punctuele aanpassingen hebben geleid tot een verbintenissenrecht dat meer lijkt op een soort van *common law*, waar ook het ongeschrevene via de rechtspraak en de rechtsleer zeer belangrijk was. De hervorming was dus noodzakelijk omdat het niet aanvaardbaar is om louter om nostalgische redenen vast te houden aan het wetboek van 1804. In Nederland en Frankrijk heeft men dergelijke hervormingen trouwens reeds doorgevoerd.

Deze hervorming is belangrijk voor juristen, maar uiteraard ook voor de gewone burgers, voor wie het recht veel toegankelijker wordt. Justitie komt erg vaak in het nieuws, maar ik denk dat de meeste burgers in contact komen met de justitie voor het burgerlijk recht, meer bepaald het verbintenissenrecht. Uit de hoorzitting is gebleken dat deze modernisering door zeer veel experts wordt gesteund. Ik beweer niet dat ze op bepaalde punten niet voor verbetering vatbaar is. Wij hebben in de commissie namelijk ook amendementen ingediend die niet werden weerhouden. Wij zullen deze echter opnieuw indienen in de commissie en nadien in de plenaire vergadering bij de bespreking en de behandeling van een volgend wetboek.

Het is uiteraard wel belangrijk dat er ook bij de experts een draagvlak bestaat voor deze nieuwe wetboeken, voor de implementatie en de interpretatie in de praktijk.

In de ideale wereld werden er in de commissie voor Justitie al verschillende hervormde wetboeken goedgekeurd. In een ideale wereld hadden wij ook heel die grote hervorming in één keer kunnen behandelen. Uiteraard is dat niet zo evident. In de toekomst zullen wij daarom verdere hervormingen van andere wetboeken doorvoeren, zoals de bijzondere overeenkomsten, die nog zullen volgen in de commissie voor Justitie. Dat hangt samen met de wetboeken die vandaag ter stemming voorliggen.

Ik dank iedereen voor de goede samenwerking in de commissie bij de behandeling van deze voorstellen.

11.03 Claire Hugon (Ecolo-Groen): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, je souhaiterais m'exprimer brièvement sur ces textes qui ne sont pas anodins.

Nous sommes en train de revoir en profondeur tout le Code civil hérité de Napoléon. C'est un projet d'une grande ampleur et d'une importance considérable pour la société et dans notre vie quotidienne. Il ne générera sans doute pas autant d'attention auprès du grand public que la réforme du Code pénal, par exemple, et d'aussi longs débats. Cela m'étonnerait que l'on discute durant cinq heures de ce projet. Néanmoins, ces textes nous concernent toutes et tous. C'est également un projet de longue haleine, comme vient de le rappeler notre collègue, Mme Van Vaerenbergh. Il a débuté, il y a déjà plusieurs années, sous la coordination des professeurs Dirix et Wéry, à l'initiative de M. Geens alors ministre.

Nous avons déjà adopté le livre 8 sur le droit de la preuve, le livre 3 sur le droit des biens, une partie du livre 2 sur le droit patrimonial des couples et le livre 4 sur les successions, les donations et les testaments.

Aujourd'hui, les deux volets qui sont soumis à notre délibération ont trait aux principes généraux contenus dans le livre 1 et le livre 5 sur le droit des obligations. Ce dernier est présent partout dans notre quotidien, dans la vie pratique. Lorsque nous faisons des achats, lorsque nous allons chez le médecin, lorsque nous signons un contrat, le droit des obligations s'applique. Mais tel qu'actuellement contenu dans le Code

civil 2804, cela ne reflétait plus du tout l'état actuel du droit. Il y avait des décalages importants avec la jurisprudence. Certains pans entiers de la matière comme, par exemple, le processus de conclusion du contrat, sont tout simplement absents de la loi à l'heure actuelle. La structure, la lisibilité laissaient également à désirer. Sauf à être des spécialistes très pointus, ce droit était donc devenu difficile à manier, voire risqué. Il fallait donc vraiment le moderniser.

Ce que nous faisons ici, ce n'est pas une révolution. Dans une large mesure, nous avons travaillé à droit constant. Mais la remise en forme, la modernisation, la simplification, l'intégration de la jurisprudence étaient plus que nécessaires afin que les juristes d'aujourd'hui et de demain, mais aussi l'ensemble de la société disposent de textes lisibles, compréhensibles, qui reflètent l'état de la pratique, qui prennent en charge les enjeux d'aujourd'hui et qui permettent une plus grande sécurité juridique.

Je voudrais attirer l'attention sur le fait que ce texte consacre des notions qui permettront de mieux protéger les intérêts des parties faibles, mais aussi l'intérêt général, ce qui était, bien sûr, très important pour nous. De plus, la notion d'ordre public est modernisée.

Après avoir mentionné ces enjeux importants, vous me permettrez de pointer un aspect, sans doute, plus anecdotique, mais qui a un peu retenu l'attention et qui me fait plaisir. En effet, nous allons débarrasser le droit des obligations de la vieille notion patriarcale du "bon père de famille" puisque nous aurons désormais à nous comporter comme "des personnes prudentes et diligentes".

Ces textes sont issus d'un impressionnant travail – pour l'essentiel, académique –, pour lequel nous devons remercier vivement les experts de la Commission de réforme du droit des obligations, qui ont accompli une tâche remarquable et précieuse. Nous devons aussi les remercier pour leur accompagnement permanent dans cette entreprise, y compris lors des réunions de commission et des discussions relatives aux textes et aux amendements, car ils étaient présents pour nous éclairer sur les meilleurs choix à former. Ils n'ont pas encore terminé leur travail, puisque je vois passer des annonces de colloques qui s'organiseront dans les prochains jours, semaines ou mois, en étant dédiés à la présentation des nouveaux textes, et dans lesquels ces experts seront évidemment invités.

Je tiens également à féliciter le collègue Geens qui, depuis son siège de député, a pu mener à bien le travail qu'il avait entrepris en tant que ministre.

Madame la présidente, chers collègues, je ne serai pas plus longue. Nous co-déposons ce texte, que nous avons voté en commission avec tous les autres collègues. Bien sûr, nous le soutiendrons sans réserve au moment du vote.

11.04 Khalil Aouasti (PS): Madame la présidente, chers collègues, effectivement, nous aboutissons sur un texte important. Je commencerai par remercier l'énergie et la conviction d'un homme, le ministre Geens et maintenant mon collègue sur les bancs, ainsi que l'énergie de ceux qui ont travaillé d'arrache-pied depuis 2015. Je me permets de les citer pour le rapport. Ce sont les Prs Dirix, Wéry, Stijns, Jafferalli, Kohl, Samoy. J'espère ne pas en oublier. Depuis sept ans, ils travaillent ardemment pour pouvoir faire atterrir ces Livres 1er et 5 et je sais que, pour certains, ils sont peut-être déjà repartis pour un tour de carrousel pour les prochains livres. Je les en remercie et leur souhaite bien du courage. Mon collègue Geens me signale qu'ils sont là. Je ne les avais pas vus. Je les salue.

On peut effectivement se réjouir de ce travail d'envergure qui avait finalement pour ambition de moderniser le Code civil et principalement le droit des obligations dans un premier temps et, peut-être, dans quelques années, le droit des contrats spéciaux. Comme l'a dit ma collègue, notre Code date de 1804 et ne reflétait plus l'état actuel du droit, puisqu'il fallait sans cesse se référer à la doctrine et à la jurisprudence dans ce domaine. Il était donc nécessaire de poursuivre ce travail qui a été commencé voici de nombreuses années, bien avant que je ne sois sur ces bancs, et qui a abouti à l'adoption du Livre 8, du Livre 3, du Livre 2 partiellement, du Livre 4 et, ce jour, je le souhaite de mes vœux, du Livre 1er et du Livre 5.

Comme cela a été dit, c'est une codification principalement à droit constant qui consacre la doctrine, les jurisprudences majoritaires, dans l'objectif de favoriser la sécurité juridique, l'accessibilité du droit et offre l'opportunité de rassembler un certain nombre de règles qui étaient applicables mais qui étaient éparées.

La proposition opère donc en même temps cette modernisation et cette simplification. Cette proposition remet de l'ordre dans certains titres anciens qui étaient devenus "illisibles". Elle introduit des dispositions qui n'étaient écrites nulle part et pourtant appliquées partout. Comme principes généraux de droit, je pensais à la représentation, à l'abus de droit, à la renonciation, pour citer les plus connus. Certaines notions et certains articles étaient désuets et ont donc été reformulés ou supprimés. Des lacunes ont été comblées. Par exemple, rien n'était prévu en ce qui concerne l'offre, l'acceptation, les devoirs d'information, la conclusion de contrat entre absents. Ce sera dorénavant le cas.

Une base légale est donnée à l'enrichissement injustifié, à l'exécution de bonne foi des contrats, à l'exception d'inexécution pour les contrats synallagmatiques. Le juge pourra en outre, dans certains cas, plus facilement corriger des situations de déséquilibre contractuel comme la théorie de l'imprévision, l'abus de circonstance, etc.

Que sont cette simplification et cette accessibilité? Ce sont des objectifs fondamentaux. D'abord, au plan démocratique, parce que cela nous concerne tous. Le droit, malgré sa technicité et sa complexité, ne peut être le domaine réservé d'une certaine caste et de certains initiés. Il doit pouvoir être lisible et accessible à tous. Ensuite, au plan économique, car la clarté du droit permet de faciliter le travail de notre tissu économique, de nos indépendants, de nos commerçants et de nos artisans, mais aussi de rendre lisibles les conditions d'établissement et d'investissement sur notre territoire. Enfin, au plan social car, qu'il s'agisse de particuliers, de PME, de TPE, d'associations, ils pourront désormais avoir accès de manière beaucoup plus aisée à la législation qui leur est applicable et s'assurer d'une plus grande sécurité juridique.

Ce n'est pas une révolution copernicienne mais c'est une grande évolution. C'est très bien ainsi car c'était précisément la demande de nombreux praticiens du droit d'avoir un Code clair sans que tout le fond du droit soit chamboulé. Ce projet réalise cet équilibre difficile mais nécessaire entre l'autonomie de la volonté et le rôle du magistrat. Il rend de la cohérence au texte. Il s'agit de l'aboutissement d'un processus législatif conséquent, attentif, collaboratif, qui a été mené afin d'améliorer le texte.

Ce qui vous est présenté est non seulement le fruit d'une large consultation publique, mais aussi de nombreuses contributions externes, de l'audition d'experts, d'avis du Conseil d'État, etc. Des amendements ont été déposés pour répondre à cette consultation publique et pour essayer d'avoir un droit civil modernisé et cohérent et qui recueille l'adhésion de tous.

Il en était ainsi par exemple de l'épineuse question de l'ordre public, de sa définition, ainsi que de la sanction en cas de transgression ou encore de la régularisation du contrat en cas de nullité – sujet qui a égayé nos travaux. Il s'est agi de trouver l'équilibre entre liberté contractuelle et protection des parties.

Notre groupe a été sensible à toutes ces questions. Toutefois, dans un souci de sécurité juridique, il a été plusieurs fois démontré, notamment par des arrêts de la Cour de cassation, que la sanction de nullité n'est pas toujours ni la plus justifiée ni la plus adéquate.

Beaucoup d'exemples ont été donnés à ce titre durant les auditions et ont démontré à suffisance que, dans la pratique, l'inflexibilité est parfois pire que tout et est capable de générer des situations contraires à l'objectif de protection de la partie la plus faible. Toutefois, afin d'éloigner le doute ou la controverse qu'une modification de la disposition risquait d'apporter, la disposition de l'article 2 en l'état a été maintenue telle quelle. Ainsi, nous faisons en sorte que le droit tel qu'il est appliqué aujourd'hui, avec son interprétation jurisprudentielle, est préservé et reste inchangé.

D'autres amendements sont venus combler des brèches et étendre à ceux qui ne sont ni professionnels ni protégés par le Code de droit économique, certaines protections en matière, notamment, de clauses abusives. Une telle interdiction des clauses abusives en cas de déséquilibre manifeste entre les droits et les obligations des parties au détriment du consommateur a désormais un champ d'application aussi général que possible, parce que cette interdiction est prévue désormais dans le Code civil et s'appliquera là où elle ne s'appliquait pas dans des contrats de type B2C. Je pense, par exemple, aux associations de copropriétaires qui, à ce jour, n'étaient protégées ni par le Code civil ni par le Code de droit économique.

Bref, un gros travail, de nombreuses années, des personnes patientes et intelligentes, à l'écoute, et le souci du compromis, tout cela pour finalement avancer, moderniser, rendre lisibles et remplir nos objectifs et nos

impératifs de démocratie, d'accessibilité, de lisibilité du droit et de protection de toutes celles et tous ceux qui sont considérés comme des parties faibles à l'avenir.

Avec mon groupe, nous souscrivons et nous voterons avec grande joie les Livres 1er et 5 du futur Code civil. Je vous remercie.

11.05 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de voorzitter, het moet mij vooreerst van het hart dat ik het betreurt dat de minister van Justitie hier niet aanwezig is. Ik weet dat de aanwezigheid van de minister bij een wetsvoorstel niet vereist is, maar het gaat hier niet over het eerste het beste wetsvoorstel. Dit is een grondige hervorming met een grote impact. Uit respect voor het werk dat werd geleverd, had ik het bijzonder gewaardeerd dat minister Van Quickenborne hier aanwezig was geweest.

Vandaag bespreken we een belangrijke hervorming die een grote impact kan en zal hebben op het dagelijkse leven van de burger, van de ondernemingen, van de samenleving. Dit wetsvoorstel is niet nieuw. Tijdens de vorige legislatuur werden ook reeds initiatieven genomen door de toenmalige minister van Justitie, de heer Geens, om werk te maken van een hercodificatie van het burgerlijk recht. De redactie van dit voorontwerp werd toen aan de hoogleraren Dirix en Wéry toevertrouwd.

De voorbereiding gebeurde tijdens de vorige legislatuur. De heer Geens heeft dit als hoofdindieners van de beide wetsvoorstellen opnieuw ingediend. Mijnheer Geens, net als de vorige spreker wil ik u ook uitdrukkelijk bedanken voor de inzet en de energie die u hieraan hebt besteed. U hebt dat met heel veel overtuiging gedaan. Dat hebben we in de verschillende commissievergaderingen mogen zien. Ik waardeer dat bijzonder.

Gezien de ingrijpende impact van beide voorstellen was het dan ook bijzonder belangrijk om hieraan voldoende aandacht te besteden tijdens de bespreking in de commissie voor Justitie en dat is ook gebeurd. We zijn op een heel constructieve wijze tot deze definitieve tekst kunnen komen, die kamerbreed wordt gedragen.

Collega's, het is bijzonder belangrijk dat hier een grondig debat werd gevoerd met verscheidene deskundigen op het terrein, en uiteraard met de experts die hierbij van het begin betrokken waren, maar ook met andere experts tijdens de hoorzittingen. Ik denk te mogen zeggen dat het interessante, leerrijke uiteenzettingen waren, die geleid hebben tot verscheidene interessante en vaak boeiende discussies. Het mag worden gezegd dat deze hoorzittingen bijzonder productief zijn geweest. Er werden verscheidene schriftelijke adviezen ingewonnen, waarmee rekening werd gehouden.

Dit alles heeft zonder enige twijfel geleid tot de definitieve tekst die hier vandaag voorligt. Ik wil ook een woord van dank richten aan de juridische dienst van de Kamer, die ter voorbereiding van de tweede lezing een aantal interessante suggesties heeft geformuleerd. Met de meeste daarvan werd rekening gehouden, ze werden via amendement in de definitieve tekst verwerkt.

Collega's, ik zal niet ingaan op de concrete, volledige inhoud van beide voorstellen. Daarvoor hebben we uitgebreid de kans gehad tijdens de uitvoerige bespreking in commissie. Ik wil me beperken tot enkele klemtonen.

Het mag worden gezegd, en het is ook heel belangrijk, dat het hier niet om een revolutie gaat. Gelukkig maar. De laatste jaren, collega Geens, is er op diverse domeinen van het recht al heel wat ingrijpend gewijzigd. Hier gaat het om een evolutie van het recht en om aanpassingen aan de bestaande realiteit zoals die is geëvolueerd binnen rechtspraak en rechtsleer.

Terecht hebt u tijdens de toelichting gesteld dat hier niet wordt geraakt aan de kern zelf van het Burgerlijk Wetboek, want dat was en is niet nodig. Het huidige Burgerlijk Wetboek is, wat een aantal hoofdstukken betreft, bijzonder sterk verouderd en niet meer aangepast aan de huidige rechtspraak. Velen weten het misschien niet, maar een aantal onderdelen van het Burgerlijk Wetboek werd sinds 1804 amper gewijzigd.

Dat betekent concreet dat de toepassing van het vigerende verbintenissenrecht in de praktijk door de rechtspraak niet langer overeenstemt met de wettelijke realiteit, zoals die in het huidige Burgerlijk Wetboek is vastgelegd. Gelet op de huidige rechtspraak was een modernisering dan ook absoluut noodzakelijk. De voorliggende modernisering is dan ook meer dan welkom.

In vergelijking met de huidige wetteksten zal wat hier voorligt meer duidelijkheid scheppen. Bovendien worden de wetsbepalingen aangepast aan de rechtspraak van vandaag. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de bepalingen in verband met het verbintenissenrecht, die moesten worden hervormd.

Terecht merkte hoogleraar Wéry tijdens de bespreking in de commissie op dat de leemten in het Burgerlijk Wetboek alsmäär flagranter zijn geworden. Een van zijn stellingen – ik citeer – luidde: "Terwijl de wetgever de geldigheidsvoorwaarden van het contract wel regelt, houdt hij geen rekening met het dynamische totstandkomingsproces van het contract. Hij rept niet over belangrijke aangelegenheden, zoals bijvoorbeeld aanbodaanvaarding, de informatieverplichtingen of de totstandkoming van contracten tussen afwezige personen." U begrijpt dat een modernisering broodnodig is.

Collega's, een aantal definities wordt nu ook aangepast aan de heersende rechtspraak. Ook dat is een goede beslissing. Gelukkig heeft de rechtspraak inmiddels immers wel aandacht besteed aan enige modernisering. In de voorliggende teksten worden bijvoorbeeld een aantal zaken die in de rechtspraak als verworvenheden mogen worden beschouwd, nu ook effectief opgenomen in het Burgerlijk Wetboek. Ik herhaal dat zulks heel positief is. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de ontwikkeling van het begrip goede trouw en naar het onderscheid tussen middelen- en resultaatsverbintenissen.

Ook is het positief dat er aandacht wordt besteed aan de herschikking van de vroegere bepalingen van het Burgerlijk Wetboek onder titel 3 Contracten of verbintenissen uit overeenkomsten in het algemeen. De titel mocht worden aangepakt om zo te komen tot een duidelijk onderscheid tussen de bronnen van verbintenissen, zoals rechtshandelingen, de buitencontractuele aansprakelijkheid en oneigenlijke contracten, en het algemeen regime van de verbintenissen.

Op een aantal punten werd wel voor vernieuwing gezorgd en gaat het niet enkel om een loutere codificatie van de rechtspraak of puur technische aanpassingen. Zo wordt er aandacht besteed aan een nieuw evenwicht tussen de wilsautonomie van de partijen enerzijds en de rol van de rechter als behoeder van de belangen van de zwakke partij en van het algemeen belang anderzijds. Dat evenwicht is nu gevonden waarbij enerzijds de wilsautonomie op een bepaald aantal domeinen wordt versterkt, maar anderzijds de rechter ook kan en mag ingrijpen in situaties waar er een contractueel onevenwicht is gegroeid. Dat kan belangrijk zijn, zeker wanneer er misbruik wordt gemaakt van de zwakke positie van een van de partijen. Wat hier vandaag voorligt, zal de zwakke partij beter beschermen. Het zijn maar enkele voorbeelden die ik ter illustratie van het grote nut van de wijzigingen wil aanhalen. De voorliggende teksten gaan echter veel verder dan de aangehaalde voorbeelden.

Ik schaar mij graag achter de conclusie van de experts: "Hier ligt een modern verbintenissenrecht voor dat voor de burgers, de beroepsbeoefenaars en de studenten toegankelijk is, dat ertoe strekt de zwakste partij te beschermen, dat het algemeen belang beoogt en dat bovendien gericht is op het opleggen van doeltreffende straffen bij contractuele geschillen". De Vlaams Belangfractie zal beide voorstellen dan ook met volle overtuiging steunen.

11.06 Nathalie Gilson (MR): Madame la présidente, chers collègues, le MR se réjouit également de ces deux propositions de loi qui ont été adoptées en commission. Elles concrétisent la modernisation d'un pan du Code civil qui est véritablement d'une grande importance pour la vie quotidienne de nos concitoyens et de nos entreprises. À tout moment, nous concluons des contrats et souscrivons à des obligations. Le droit des obligations constitue assurément l'assise des liens juridiques qui unissent le créancier et le débiteur d'une obligation.

Quotidiennement, nous concluons donc des contrats. Il convient absolument que nous disposions d'un accès aisé aux règles applicables à la formation du contrat, à son exécution ou à son inexécution. Dès lors, il était indispensable de codifier la jurisprudence foisonnante qui s'était développée depuis l'avènement de notre Code civil en 1804. Je voudrais remercier notre collègue Koen Geens, qui a entrepris ce travail et nous a aidés à le mener à bien.

Il s'agit donc ici principalement de codifier les évolutions apportées à notre ordre juridique par la jurisprudence et la doctrine. Il était logique de vouloir rassembler les ajouts de la première pour combler les lacunes du Code civil dans des domaines tels que l'élaboration des contrats entre absents.

Une attention a été portée à l'autonomie de la volonté des parties, au rôle du juge en devant combiner l'intérêt général et l'intérêt de la partie la plus faible.

Au lieu de devoir lire le Code civil et de consulter toute la jurisprudence et toute la doctrine, notre démarche a été de codifier et d'aller un peu plus loin que la simple codification de la jurisprudence, dans le but d'avoir un droit des obligations moderne, plus accessible et plus compréhensible à tout un chacun. Cette modernisation était également nécessaire pour assurer la compétitivité, sur la scène internationale, de nos entreprises qui, après l'entrée en vigueur de ce texte, disposeront, à l'instar de nos pays voisins qui ont déjà réalisé ce travail, d'un terrain juridique sûr et moderne. C'est un élément essentiel afin que le droit belge soit choisi comme droit applicable aux relations contractuelles qui se concluent avec des entreprises étrangères par nos entreprises belges. Cela remet ainsi la Belgique sur pied d'égalité avec ses pays voisins pour que la liberté d'entreprendre puisse s'exercer pleinement.

Je voudrais ici aussi remercier les différents professeurs de la Commission de réforme du droit des obligations qui, depuis 2015, s'attèlent à mettre sur papier, de manière claire, précise et lisible, cette jurisprudence, et à combler les lacunes que présentait notre Code civil. Si, en commission, les propositions ont été votées à l'unanimité, c'est certainement parce que le travail a été accompli avec beaucoup de rigueur et de sérieux mais aussi parce que les professeurs qui nous ont entourés ont pris en compte, dans une large mesure, les considérations relayées dans le cadre de la consultation publique et des auditions.

Le groupe MR, sans surprise, votera les deux propositions de loi et attend avec impatience leur entrée en vigueur.

11.07 Koen Geens (CD&V): Mevrouw de voorzitter, in een democratie is het essentieel dat men het eens is over wat essentieel is. Het verbintenissenrecht is een van de meest essentiële elementen van het recht. Hoe saai het ook lijkt, het gaat over de vraag hoe mensen zich tot elkaar verhouden en hoe zij met elkaar omgaan. Als wij dit wetsvoorstel in de commissie voor Justitie tot twee keer toe met unanimititeit en met applaus van de jury hebben kunnen goedkeuren, bewijst dat dat we weten waarover het in deze democratie nog altijd gaat. Ja, we maken graag ruzie, al maken we eigenlijk nooit ruzie, we zijn beleefd in ons meningsverschil over de minder belangrijke dingen, maar over de belangrijke dingen gaan we akkoord, zelfs bij unanimititeit.

Het zal u misschien verbazen, maar als de tweede verdieping van de publiekstribune instort (*de heer Geens verwijst naar de experts die daar aanwezig zijn*) dan valt het meest intelligente stuk van de juridische faculteiten naar beneden. (*Applaus*)

Er is maar één tak in het recht waar elke hoogleraar wil eindigen, namelijk het verbintenissenrecht. Dat is vergelijkbaar met de stochastische wiskunde in de faculteit wiskunde, vergelijkbaar met het ministerie van Buitenlandse Zaken in een regering – wie wil weten waar ik binnen tien jaar wil eindigen, daar dus – en het is vergelijkbaar met de commissie voor Justitie en het voorzitterschap van die commissie, collega Goffin en collega Van Vaerenbergh, in het Parlement. U bent allen welkom in die commissie, de beste van de commissies, waar wij met unanimititeit de essentiële dingen goedkeuren die uw democratie waarborgen.

Er was een tijd dat men Latijn moest studeren en zelfs moest slagen voor de middenjury alvorens men rechten kon studeren. Die tijd ligt een jaar of dertig achter ons, veertig zelfs. De moeilijkheid is dat er in het recht nog altijd heel veel Latijn gesproken wordt. Ik zei al dat het verbintenissenrecht het *nec plus ultra* is van het recht, ook al vindt men het saai. Vandaag vindt u in een kwaliteitskrant een heel lang artikel over het verbintenissenrecht. Het benieuwt mij of sommigen onder u dat vanmorgen bij hun koffie gelezen hebben, eerder dan naar bepaalde partijen te kijken die op dit ogenblik intern een beetje van mening verschillen. Mocht u dat artikel gelezen hebben, dan weet u nu hoe belangrijk het verbintenissenrecht voor uw dagelijkse praktijk is. Dat Latijn is door dit wetsvoorstel gebannen. U moet niet meer weten wat *fraus omnia corrumpit, exceptio non adimpleti contractus, nemo auditur of in pari causa cessat repetitio* betekenen. Dat staat voortaan allemaal in het Frans en het Nederlands in het wetboek. Wij hebben met andere woorden grote kuis gehouden, omdat zelfs verstandige studenten vandaag menen geen Latijn meer te moeten studeren.

Dat is natuurlijk niet het belangrijkste. We hebben ook de historische antiquiteiten opgeruimd. We werden vroeger opgeleid met de idee dat een contract niet strijdig mocht zijn met de goede zeden. Dat bracht onze verbeelding op hol: *les bonnes mœurs*, wat zou dat kunnen zijn? We zijn het niet meer eens over wat vandaag

'goede zeden' zijn. Dat begrip is dus verwijderd en we hebben het alleen nog over de openbare orde, maar dat begrip hebben wij ingevuld. We hebben eindelijk duidelijk gemaakt dat het ruimer is dan alleen maar de economische en morele openbare orde. We hebben daar de sociale en de ecologische openbare orde aan toegevoegd. Juristen kunnen dus verrassend modern zijn, maar zij zijn dat altijd met mate, omdat dat een voorwaarde is om de democratie te laten functioneren.

We hebben ook een aantal begrippen verduidelijkt die tot nu toe alleen in de cursus stonden. Ik stel u de collega's voor die de tekst echt hebben gedragen: professoren Dirix, Wéry, Stijns en Jafferli. Zij hebben nu van alles dat alleen in hun cursus staat. Dat is natuurlijk plezant, want het staat niet in het wetboek en een student die hun cursus niet studeert, kan voor het examen niet slagen.

De derde medeplichtigheid aan contractbreuk, bijvoorbeeld, wordt voortaan gedefinieerd in het wetboek. Dat is bijvoorbeeld wanneer u iemand aanwerft die door een niet-concurrentiebeding is gehouden en de vraag of, wanneer u die persoon aanwerft, u medeplichtig wordt aan de contractbreuk van de desbetreffende persoon.

Er zit ook politiek in dit wetsvoorstel en dat is misschien wat zal verbazen. Men denkt dat dit voor saaie juristen is en de meesten onder u, zelfs als ze rechten gestudeerd hebben, denken dat ik voor een verloren zaak pleit, namelijk eindigen in de commissie voor Justitie. Dat is wel het laatste dat ik zou willen als parlementslid. Ik weet dat u dat allemaal denkt, maar hier zit politiek in.

Wij beschermen de zwakkere partij. Er zijn een aantal regels in ons verbintenissenrecht die vandaag worden verduidelijkt om de zwakkere partij te beschermen. Er is bijvoorbeeld een definitie die duidelijk maakt wanneer de algemene voorwaarden, die meestal op de keerzijde van een factuur staan en geacht worden aanvaard te zijn, effectief deel uitmaken van de inhoud van het contract. Dat is de bescherming van de zwakkere partij en dat is alleen zo wanneer deze er effectief kennis van heeft of geacht wordt er effectief kennis van te hebben genomen, ook al heeft die dat misschien in feite niet gedaan.

Vervolgens zijn er de interpretatieregels, hoe moeten we een contract interpreteren? Wel, bijvoorbeeld bij een toetredingscontract, een contract waarbij één van de partijen eigenlijk niet heeft kunnen onderhandelen, krijgt de zwakkere partij het voordeel als het contract in zijn of haar nadeel wordt geïnterpreteerd.

Ik kom dan bij de schadebedingen. Wanneer men het contract niet nakomt, is men een schadevergoeding verschuldigd. Wanneer zijn die schadebedingen geldig? In welke mate kan de rechter ze matigen of beperken? Ook hier wordt de zwakkere partij beschermd. Hetzelfde voor de onrechtmatige bedingen. Wanneer kunnen die vernietigd worden en onder welke voorwaarden?

In een contract is het belangrijkste dat de wilsautonomie wordt gerespecteerd, dat gerespecteerd wordt wat de partijen gewild hebben. Het is niet altijd zo eenvoudig om dat te weten, maar wij willen in het recht toch proberen om dat maximaal te honoreren. Ik geef drie voorbeelden van gevallen waarin men heeft geprobeerd om de wil van de partijen maximaal te respecteren.

Ten eerste, de nietigheid. Het is leuk om naar de rechter te stappen en te zeggen dat dit strijdig is met bijvoorbeeld deze wet of die openbare orde enzovoort. Met dat dwingend recht wordt maximaal geprobeerd de rechter de kans te geven de contracten te regulariseren, zodat de nietigheid niet volgt uit zijn uitspraak.

Ten tweede voert men een nieuw concept in, de tijdelijke overmacht. Men kan tijdelijk in de onmogelijkheid verkeren om zijn verbintenis na te komen. Dat geldt niet definitief, want dat resulteert natuurlijk in het einde van het contract, maar tijdelijk, zodat het contract slechts geschorst moet worden.

Ten derde wordt in algemene zin, en niet meer alleen bij verborgen gebreken, de mogelijkheid geschapen om een gedeeltelijke prijsvermindering te geven, in plaats van nietigheid of gedeeltelijke nietigheid.

Collega's, mocht u menen dat ik nog lang verder ga, wees gerust, ik ben bijna klaar, althans met het verbintenissenrecht. Er zijn nog twee zaken die ik hierover wil zeggen. De collega's hier in de tribunes op de tweede verdieping hebben niet alleen het contract maar ook het precontract en het postcontract helemaal geregeld. Een ander Latijns begrip dat wij moesten bestuderen toen wij jong waren was de *culpa in contrahendo*, die dan samenviel met de wilsgebreken, het bedrog, de dwaling, het geweld enzovoort. De *culpa in contrahendo* is de precontractuele aansprakelijkheid. De hele fase van de negotiatie wordt uitvoerig

geregeld door dit wetsontwerp.

Een andere zaak die uitvoerig wordt geregeld en die u zou kunnen interesseren is de restitutie na nietigheid. Ik heb daarstraks een paar Latijnse adagia vermeld, die ik niet zal herhalen want u hebt ze allang begrepen. De restitutie bij nietigheid is echter een van de moeilijkste problemen. Stel u voor dat u een huis op een milieumatig verboden terrein hebt gebouwd en dat dit moet worden vernietigd of moet worden teruggegeven omdat het contract nietig is. Wat zijn de regels die daarvoor bestaan? U vindt ze in 15 artikelen. Het verbintenissenrecht is nog altijd geen reglementering, het is nog steeds recht. Recht staat boven reglementering. U hebt wel begrepen wat ik bedoel. Het is iets technischer geworden dan in het Burgerlijk Wetboek van 1804, maar het is nog altijd heel mooi geregeld.

Een laatste punt gaat over de postcontractuele verbintenissen. Het is immers mogelijk dat u na het contract nog verbintenissen hebt. U kunt bijvoorbeeld gehouden zijn tot confidentialiteit nopens het contract dat u hebt uitgevoerd en waarin bepaalde zaken confidentieel waren. Gedurende een zekere tijd mag u die niet aan derden meedelen of aan de grote klok hangen.

Het belangrijkste in dit voorstel is natuurlijk de imprevisie. Wij weten allemaal wat dat betekent. Dat betekent dat alles morgen gedaan kan zijn. Wees gerust, dat zal niet gebeuren, mevrouw de voorzitter, ik heb geen enkele informatie daarover, maar voor hetzelfde geld valt de regering morgen.

Dat is ook van toepassing op contracten. De imprevisie betekent dat een contract onuitvoerbaar wordt, tijdelijk of definitief, door de omstandigheden. Hoeveel contracten kunnen vandaag door covid of door de inflatie die nadien is ontstaan, door de bevoorradingsmoeilijkheden of door de Oekraïense crisis, tijdelijk of definitief niet worden uitgevoerd? Die imprevisieleer die nu bestond, meestal door verwijzing naar de Bataafse of de Noord-Nederlandse doctrine, heeft men in de wet vastgelegd en men heeft ervoor gezorgd dat contracten die door de omstandigheden niet kunnen worden uitgevoerd door de rechter aan de concrete omstandigheden die op dat ogenblik bestaan, kunnen worden aangepast. Dit zal een aantal leveranciers en afnemers van producten, aan prijzen die schandalig hoog zijn geworden, als muziek in de oren klinken. Treedt dit onmiddellijk in werking? Neen, maar de rechter kan zich laten inspireren door het komend recht als hij vandaag al de imprevisieleer toepast die gevestigd was op de rechtsleer en de rechtspraak.

Mevrouw de voorzitter, ik eindig niet zonder opnieuw mijn dank te herhalen aan onze experts, de beste die er zijn, want het verbintenissenrecht is het moeilijkste deel van het recht. Ik dank ook de collega's van de meerderheid en van de oppositie voor hun formidabele medewerking bij dit werk van groot geduld. U denkt misschien dat dit passeert *comme une lettre à la poste*, maar dat is niet het geval. Dit was het voorwerp van uitvoerige discussies. Ik stel tot mijn vreugde vast dat wij een vicepremier hebben die duidelijk jurist is. Ik dank hem en u allemaal voor uw onverminderde aandacht. Ik hoop dat wij elkaar bij verschillende nieuwe boeken van het Burgerlijk Wetboek terugzien, tot u ook allemaal eens in onze commissie voor Justitie hebt gezeten.

11.08 Katja Gabriëls (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, het woord nemen na een begenadigd spreker als de heer Geens is helemaal geen cadeau, maar ik was, net zoals mevrouw Jadin daarnet, vergeten te vragen om niet als laatste aan bod te komen bij het onderwerp. Het is jammer, maar het zij zo. Ik kan alleen maar beamen dat de commissie voor Justitie de beste commissie is. Het moet mij echter wel van het hart, mijnheer Geens, dat ik er op dagen als gisteren af en toe aan twijfel. Dit is echter niet voor het verslag.

Mijn uiteenzetting namens onze fractie zal kort zijn, maar dat betekent niet dat deze voorstellen niet belangrijk zouden zijn, integendeel zelfs. Alle collega's hebben ons op het belang ervan gewezen. Om hierop aan te sluiten, zou ik willen zeggen dat deze ontwerpen ervoor zorgen dat justitie opnieuw moderniseert. De terminologie die minstens dateert van de vorige eeuw, wordt door hedendaagsere woordenschat vervangen. Op die manier zullen zowel de rechtspracticus als de burger hun weg beter terugvinden in de basisbeginselen van ons burgerlijk recht.

Het blijft echter – zoals de collega's al zeiden – niet bij een modernisering of een loutere verduidelijking van het begrippenkader. Er wordt ook vaste rechtspraak verwerkt in de nieuwe rechtsregels. Het gaat over meer dan technische aanpassingen of loutere codificatie. Het gaat eveneens om inhoudelijke innovaties die de heer Geens daarnet toelichtte. Zo tracht het voorstel over het verbintenissenrecht bijvoorbeeld toch een nieuw evenwicht te creëren tussen de wilsautonomie van de partijen, enerzijds, en de rol van de rechter als behoeder van het algemeen belang van de zwakke partijen, anderzijds.

Ook het nieuwe boek 1 heeft zijn verdienste. De opgenomen bepalingen worden als algemeen beschouwd, niet alleen omdat ze een transversale werking hebben, maar ook omdat ze niet specifiek verbonden zijn met de overige boeken van het wetboek. Aangezien deze bepalingen niet specifiek kunnen worden vastgeknoopt aan een van de vorige boeken, worden zij samengevoegd in dit boek, waardoor de gemeenrechtelijke aard van het Burgerlijk Wetboek eens te meer wordt bevestigd.

Er zijn hier lange gesprekken over gevoerd. Ik bedank samen met de collega's onze uitstekende collega Geens. Het is zijn erfenis, hoewel die woordkeuze wat ongelukkig is, want hij is gelukkig nog onder ons. Ik bedoel eigenlijk de erfenis van zijn periode als minister, om precies te zijn. U hebt samen met de huidige minister van Justitie verder uw schouders gezet onder dit voorstel en andere voorstellen betreffende het burgerlijk recht. Dank u wel daarvoor!

Onze fractie heeft, zoals gezegd, altijd geijverd voor een modernere justitie en voor het gebruik van klare taal. Dat gebeurt in dit voorstel dan ook.

Ik wil eveneens graag een bijzonder woord van dank namens onze fractie en het kabinet uiten voor de experten die deze teksten geschreven hebben. Ze hebben deze complexe materie waarmee niet iedereen elke dag geconfronteerd wordt op een bevattelijke manier kunnen overbrengen. Een grote bedanking daarvoor is dus wel op zijn plaats.

Ik dank ook de diensten van de Kamer en de collega's, die in unanimitieit de voorstellen hebben goedgekeurd, voor de fijne samenwerking. Ik hoop dat dit ook in de toekomst nog zo kan gebeuren. Bedankt.

11.09 Ben Segers (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, collega's, wij nemen hier vandaag bijzonder veel hooi op onze vork. Het verbintenissenrecht is immers alomtegenwoordig en gaat over alles. Het geeft de regels weer van de manier waarop wij met elkaar omgaan, zoals professor Dierickx het ons nog eens uitlegde in de Kamercommissie en zoals de heer Geens ons dat nog eens in herinnering bracht. Die regels vormen een van de fundamentele pijlers van het rechtsverkeer in onze samenleving.

Er waren dan ook hoge verwachtingen over de herziening van het bewuste onderdeel van het Burgerlijk Wetboek bij zowel academici, rechters, juristen als bij anderen en die verwachtingen – daar is bijna iedereen het mee eens – werden ook ingelost. Op zich is al een hele prestatie.

De Vooruitfractie is erg blij dat de basisregels aan de 21e eeuw worden aangepast, op maat van de burger, van elke Belg en van elke inwoner, en dat we er bovendien in zijn geslaagd om de zwakkere partij beter te beschermen.

Het mag immers duidelijk zijn dat de regels van het oude Burgerlijk Wetboek het onderwerp waren van een nauwgezette herziening door het panel van experten, die zich nu in de tribunes bevinden en er kennelijk van de start tot de finish bij willen zijn, wat hen natuurlijk siert. Ik dank de experten dan ook hartelijk om de materie zelfs nu niet los te willen laten. Dat alles gebeurt onder leiding van toenmalig minister en nu heel gewaardeerd Kamerlid, de heer Geens. Wij zijn hen allen, de heer Geens en alle experts, uitermate dankbaar voor het grondige werk dat zij hebben verzet, om het huidige recht te codificeren en komaf te maken met een aantal achterhaalde rechtsregels en -begrippen.

Voor Vooruit waren vooral twee elementen belangrijk. Ten eerste, er moest over de teksten ook een grondig tegensprekelijk debat worden gevoerd in de Kamer met verschillende experts en dat debat is er geweest. De hoorzittingen hebben ons toegelaten de tekst op een al bij al beperkt aantal punten aan te passen en bij te sturen waar nodig.

Ten tweede, het overeenkomstenrecht diende voldoende toekomstproof en duidelijk te zijn voor iedereen die ervan gebruik moet maken, in eerste instantie natuurlijk de burgers. Dat is ook gebeurd.

In navolging van een aantal experts heeft Vooruit gepleit voor een verankering van een uitgebreidere definitie van het begrip openbare orde. De definitie van openbare orde moest voor Vooruit beantwoorden aan de realiteit en moet dus de politieke keuzes van de wetgever weerspiegelen. Het voornaamste doel van regels van openbare orde is immers de bescherming van het algemeen belang. We zijn dan ook zeer blij dat de

definitie van openbare orde nu ook de juridische grondslagen of basisregels voor de bescherming van het leefmilieu en het sociaal beleid omvat.

Daarmee samenhangend hebben we ook gepleit voor het behoud van de boodschap van artikel 2 van het oud Burgerlijk Wetboek, namelijk dat overeenkomsten nooit afbreuk mogen doen aan de wetten die de openbare orde en de goede zeden betreffen. Met de optelsom van die twee elementen is de boodschap voor Vooruit duidelijk. De fundamentele regels van milieubescherming en sociale bescherming dienen het algemeen belang. Daar kan niet zomaar bij contract van worden afgeweken.

Het was voor Vooruit tot slot ook cruciaal om ook particulieren te beschermen tegen zogenaamde onrechtmatige bedingen, die onevenwichtig zijn en als het ware aan een contractpartij worden opgedrongen. We zijn blij dat er nu een artikel werd ingevoegd dat een aanvullende werking heeft ten opzichte van de bestaande specifieke regeling in overeenkomsten tussen ondernemingen en consumenten en overeenkomsten tussen ondernemingen onderling.

Ik dank iedereen voor de goede samenwerking in de commissie, de heer Geens in het bijzonder.

11.10 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, chers collègues, la modification de ces deux textes qui sont soumis au vote de notre Assemblée aujourd'hui constitue une révolution. Pourquoi? Parce que les Livres 1er et 5 du Code civil, portant respectivement sur les dispositions générales et sur le droit des obligations, qui sont donc aujourd'hui modifiés et dépoussiérés, ne l'avaient plus été depuis 1804, ou alors dans une moindre mesure. Il était donc essentiel d'actualiser ces textes, comme nous l'avons d'ailleurs fait pour les autres livres de ce Code civil, ceux relatifs aux personnes, aux biens ou encore aux successions, pour enfin faire entrer ces aspects de notre Code civil dans le XXIe siècle. Les Pays-Bas, la France ou encore l'Allemagne l'ont fait avant nous. L'objectif était de rendre notre droit civil plus clair et plus accessible, que ce soit pour les citoyens, les fonctionnaires, les entrepreneurs, les étudiants en droit, mais aussi les praticiens du droit, en particulier les notaires, les avocats ou encore les magistrats. Ceux-ci doivent parfois davantage se référer aux arrêts de la Cour de Cassation qu'aux articles désuets et imprécis du Code civil, pour préparer correctement leurs conclusions ou encore leurs décisions.

Je me souviens d'ailleurs que, lors de mes études de droit, il était indispensable de connaître la jurisprudence afférente aux articles du Code civil pour en comprendre le sens et la portée. L'un n'allait pas sans l'autre. Dans le même temps, on nous enseignait les principes de légalité, de sécurité juridique ou encore de prévisibilité du droit. J'étais donc déjà à l'époque frappée de voir l'un des codes les plus importants de notre arsenal législatif ne pas respecter ces principes élémentaires du droit.

La clarté apportée par ces deux textes était donc plus qu'attendue, en particulier à l'aune des nombreux défis que rencontre aujourd'hui notre société et qui étaient forcément inexistantes à l'ère napoléonienne.

Je tiens avant toute chose à saluer le travail titanesque qui a été réalisé par le collègue Geens – puisqu'il portait déjà ces textes sous la précédente législature lorsqu'il était alors ministre de la Justice –, mais aussi le travail réalisé par les experts, alors nommés par le ministre au sein des commissions de réforme du droit civil: M. Dirix, M. Wéry, Mme Stijns, M. Jafferali, M. Kohl, leurs collègues, mais aussi les collaborateurs du ministre de la Justice.

Je tenais aussi à saluer le travail réalisé par la société civile, les associations des barreaux francophones et néerlandophones ou encore la fédération des notaires. C'est grâce à leur implication à tous que nous avons pu aboutir à un texte équilibré, qui intègre dans une large mesure leurs différents commentaires et remarques, mais aussi ceux du Conseil d'État.

Sur le fond, le Livre 1er contenant des dispositions générales consacre pour la première fois dans la loi plusieurs fondements et concepts essentiels de notre droit privé. Ce livre joue donc un rôle structurant et contribue à une plus grande accessibilité de ce même Code civil, et c'est sans doute la plus grande révolution qu'apporte ce premier livre. Je pense notamment à l'inscription explicite de l'autonomie de la volonté comme élément central en droit privé, et dont on affine par ailleurs les limites en intégrant la protection de l'environnement et de l'ordre social dans la notion d'ordre public.

Le Livre 5 portant le droit des obligations consacre enfin dans la loi certaines dimensions du processus de la

conclusion des contrats, délaissées jusqu'ici, alors qu'elles sont essentielles pour les parties au contrat, telles que les concepts d'offre ou d'acceptation. Il en ressort que la partie contractante faible est désormais mieux protégée.

L'on supprime aussi, enfin, la notion vieillotte, patriarcale, pour ne pas dire sexiste, de "bon père de famille". Une notion d'un autre temps, puisqu'elle n'était pas héritée du droit napoléonien mais du droit romain, et donc, comme l'a très justement souligné tout à l'heure le collègue Geens, du latin. On parlait alors du *bonus pater familias*. C'est dire à quel point il fallait dépoussiérer cette notion, dans laquelle les familles monoparentales, en particulier, mais aussi et surtout notre société contemporaine en général, ne se retrouvaient absolument pas. C'est dire à quel point il fallait, enfin, se référer à une personne prudente et raisonnable placée dans les mêmes circonstances, comme nous l'avons tous appris durant nos études de droit. Non seulement on codifie ces nouveaux aspects ainsi que les modernisations qui ont émané au fil de la jurisprudence, mais on innove également. On inscrit dans la loi, par exemple, l'imprévision ou la sanction des risques d'inexécution par le biais de la résolution du contrat.

Vous l'aurez compris, chers collègues, pour toutes ces raisons, c'est avec conviction que le groupe DéFi soutiendra cette modernisation tant attendue de notre Code civil.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraag nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles de la proposition de loi n° 1805. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1805/8)**
Wij vatten de bespreking aan van de artikelen van het wetsvoorstel nr. 1805. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1805/8)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi portant le livre 1er "Dispositions générales" du Code civil".
Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel houdende boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek".

La proposition de loi compte 5 articles.
Het wetsvoorstel telt 5 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

L'article 1 est adopté.
Artikel 1 wordt aangenomen.

À l'article 2, les articles 1.1 à 1.12 sont adoptés article par article.
Op artikel 2 worden de artikelen 1.1 tot 1.12 artikel per artikel aangenomen.

L'article 2 est adopté.
Artikel 2 wordt aangenomen.

*Les articles 3 à 5 sont adoptés article par article.
De artikelen 3 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles de la proposition de loi n° 1806. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1806/10)**
Wij vatten de bespreking aan van de artikelen van het wetsvoorstel nr. 1806. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1806/10)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi portant le livre 5 "Les obligations" du Code civil".
Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel houdende boek 5 "Verbintenissen" van het Burgerlijk Wetboek".

La proposition de loi compte 65 articles.
Het wetsvoorstel telt 65 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

*L'article 1 est adopté.
Artikel 1 wordt aangenomen.*

*À l'article 2, les articles 5.1 à 5.270 sont adoptés article par article.
Op artikel 2 worden de artikelen 5.1 tot 5.270 artikel per artikel aangenomen.*

*L'article 2 est adopté.
Artikel 2 wordt aangenomen.*

*Les articles 3 à 65 sont adoptés article par article.
De artikelen 3 tot 65 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

12 Centre de connaissances de l'Autorité de protection des données – Remplacement d'un membre néerlandophone – Candidatures introduites
12 Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit – Vervanging van een Nederlandstalig lid – Ingediende kandidaturen

Conformément à la décision de la séance plénière du 10 février 2022, un appel à candidats pour le mandat de membre néerlandophone du Centre de connaissances de l'Autorité de protection des données a été publié au *Moniteur belge* du 23 février 2022.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 10 februari 2022, werd een oproep tot kandidaten voor het mandaat van Nederlandstalig lid van het Kenniscentrum van de

Gegevensbeschermingsautoriteit in het *Belgisch Staatsblad* van 23 februari 2022 bekendgemaakt.

Les candidatures suivantes ont été introduites dans le délai prescrit:

- Mme Magali Feys, avocate;
- M. Sheryar Malik, IT Security and business architect chez Colruyt;
- M. Tom Ruyschaert, collaborateur administratif à la commune de Harelbeke;
- M. Bert van Buitenen, directeur Dasprive asbl;
- M. Bavo Van den Heuvel, managing partner chez Cranium;
- M. Eddy Van der Stock, directeur général 'Vlaamse ICT Organisatie vzw';
- Mme Griet Verhenneman, data protection officer, 'Universitair ziekenhuis Leuven'.

De volgende kandidaturen werden binnen de voorgeschreven termijn ingediend:

- mevrouw Magali Feys, advocate;
- de heer Sheryar Malik, IT Security and business architect bij Colruyt;
- de heer Tom Ruyschaert, administratief medewerker bij de gemeente Harelbeke;
- de heer Bert van Buitenen, directeur Dasprive vzw;
- de heer Bavo Van den Heuvel, managing partner bij Cranium;
- de heer Eddy Van der Stock, algemeen directeur Vlaamse ICT Organisatie vzw;
- mevrouw Griet Verhenneman, data protection officer, Universitair ziekenhuis Leuven.

Tous les candidats jouissent des droits civils et politiques.

Alle kandidaten beschikken over de burgerlijke en de politieke rechten.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 20 avril 2022, je vous propose de transmettre le curriculum vitæ des candidats aux groupes politiques. La commission de la Justice procédera à l'audition des candidats.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 20 april 2022, stel ik u voor het curriculum vitæ van de kandidaten naar de politieke fracties over te zenden. De kandidaten zullen door de commissie voor Justitie worden gehoord.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

13 Comité P – Nomination des membres suppléants – Appel à candidats

13 Comité P – Benoeming van de plaatsvervangende leden – Oproep tot kandidaten

Par courriel du 29 mars 2022, M. Hughes Brulin retire sa candidature pour les mandats de membres effectif et suppléant francophones du Comité P.

Bij mail van 29 maart 2022 trekt de heer Hughes Brulin zijn kandidatuur in voor de mandaten van Franstalig effectief en plaatsvervangend lid van het Comité P.

Par conséquent, les candidats pour les mandats de second membre suppléant francophone sont en nombre insuffisant.

Hierdoor zijn er onvoldoende kandidaten voor de mandaten van Franstalig tweede plaatsvervangend lid.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 20 avril 2022, je vous propose de publier au *Moniteur belge* un nouvel appel à candidats pour les mandats de second membre suppléant francophone du Comité P.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 20 april 2022 stel ik u voor een nieuwe oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken voor de mandaten van Franstalig tweede

plaatsvervangend lid van het Comité P.

Pas d'objection? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

14 Commission nationale d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse – Renouvellement des mandats

14 Nationale Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking – Hernieuwing van de mandaten

Par lettre du 23 mars 2022, M. Mario Van Essche et Mme Sylvie Lausberg, présidents de la commission d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse, demandent d'engager la procédure de renouvellement des mandats des membres de la commission d'évaluation.

Bij brief van 23 maart 2022 vragen de heer Mario Van Essche en mevrouw Sylvie Lausberg, voorzitters van de Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking, om de procedure tot hernieuwing van de mandaten van de leden van de Evaluatiecommissie op te starten.

Le mandat des membres actuels échet le 4 novembre 2022.
Het mandaat van de huidige leden loopt af op 4 november 2022.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 20 avril 2022, je vous propose de publier au *Moniteur belge* un appel à candidats pour les mandats de membre de la commission d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 20 april 2022 stel ik u voor een oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken voor de mandaten van lid van de Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

15 Conseil central de surveillance pénitentiaire – Nomination d'un membre effectif (médecin) et d'un membre suppléant (médecin) francophones – Candidature irrecevable

15 Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen – Benoeming van een Franstalig effectief lid (arts) en van een Franstalig plaatsvervangend lid (arts) – Onontvankelijke kandidatuur

Par lettre du 21 mars 2022, M. Michel Glorieux a introduit sa candidature pour le mandat de membre effectif (médecin) francophone du Conseil central de surveillance pénitentiaire (CCSP).

Bij brief van 21 maart 2022 diende de heer Michel Glorieux zijn kandidatuur in voor het mandaat van Franstalig effectief lid (arts) van de Centrale toezichtsraad voor het gevangeniswezen (CTRG).

Conformément à l'appel à candidats, publié au *Moniteur belge* du 9 février 2022, les candidatures devaient être introduites endéans les 30 jours après la publication de l'appel, soit au plus tard le 11 mars 2022.

Overeenkomstig de oproep tot kandidaten, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 9 februari 2022 dienden de kandidaturen te worden ingediend uiterlijk 30 dagen na de bekendmaking van de oproep, dus uiterlijk op 11 maart 2022.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 20 avril 2022, je vous propose de déclarer la candidature de M. Michel Glorieux irrecevable.
Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 20 april 2022, stel ik u voor de kandidatuur van de heer Michel Glorieux onontvankelijk te verklaren.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

16 Demande d'urgence émanant du gouvernement
16 Urgentieverzoek van de regering

Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi visant à favoriser l'intégration des personnes bénéficiant de la protection temporaire, n° 2637/1.
De regering heeft de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot bevordering van de integratie van de begunstigden van het tijdelijk beschermingsstatuut, nr. 2637/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.
Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

Chers collègues, je précise, pour répondre à Mme Fonck qui m'a posé la question, que ce texte est disponible. Il vient d'être distribué et doit normalement figurer dans vos boîtes mail. La signature a été obtenue, comme attendu.

Monsieur le ministre, vous avez la parole pour développer la demande d'urgence.

16.01 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente, mesdames et messieurs les députés, le projet de loi en question pour lequel le gouvernement sollicite une procédure d'examen en urgence vise à octroyer un cadre juridique en droit belge aux centres publics d'action sociale au regard du statut particulier de protection temporaire reconnu par le Conseil de l'Union européenne pour les personnes fuyant la guerre en Ukraine. La volonté du gouvernement est de pouvoir voir ce texte être traité et adopté le plus rapidement possible afin que les centres publics d'action sociale du pays disposent d'une base juridique solide pour traiter les demandes des citoyens ukrainiens.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel voor om ons over deze vraag uit te spreken.

L'urgence est adoptée par assis et levé.
De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.

17 Prise en considération de propositions
17 Inoverwegingneming van voorstellen

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.
In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement. (art. 75,

n° 5, Rgt)

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden. (art. 75, nr. 5, Rgt)

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Votes nominatifs

Naamstemmingen

17.01 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, de heer Pivin heeft laten weten dat hij ziek is, collega D'Haese zal hiermee rekening houden in zijn stemgedrag.

17.02 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, je tiens à vous signaler que j'aurai aujourd'hui le plaisir de païrer avec le collègue Tim Vandenput.

18 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid (2531/3)

18 Projet de loi modifiant la loi du 2 octobre 2017 réglementant la sécurité privée et particulière (2531/3)

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 1)		
Ja	116	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	11	Abstentions
Totaal	127	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2531/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2531/4)**

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

19 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid en van de wet van 15 mei 2007 tot instelling van de functie van gemeenschapswacht, tot instelling van de dienst gemeenschapswachten en tot wijziging van artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet (2532/3)

19 Projet de loi modifiant la loi du 2 octobre 2017 réglementant la sécurité privée et particulière et la loi du 15 mai 2007 relative à la création de la fonction de gardien de la paix, à la création du service des gardiens de la paix et à la modification de l'article 119bis de la nouvelle loi communale (2532/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 2)		
Ja	119	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	11	Abstentions
Totaal	130	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. (2532/4)

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. (2532/4)

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

20 Wetsontwerp tot regeling van het fiscaal stelsel van de beloningen voor verenigingsactiviteiten zoals bedoeld in artikel 17 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders (2569/4)

20 Projet de loi fixant le régime fiscal des rétributions pour des activités d'association visées à l'article 17 de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs (2569/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 3)		
Ja	80	Oui
Nee	11	Non
Onthoudingen	42	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2569/5)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2569/5)**

Raison d'abstention? (Non)

Reden van onthouding? (Nee)

21 **Projet de loi concernant la modification de la loi du 19 avril 2002 relative à la rationalisation du fonctionnement et de la gestion de la Loterie Nationale (nouvel intitulé) (2380/3)**

21 **Wetsontwerp betreffende de wijziging van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij (2380/3)**

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)		
Ja	93	Oui
Nee	20	Non
Onthoudingen	20	Abstentions
Totaal	133	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2380/4)**

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2380/4)**

Raison d'abstention? (*Non*)
Reden van onthouding? (*Nee*)

22 **Projet de loi visant à modifier diverses dispositions relatives aux allocations de transition et aux pensions de survie (2564/3)**

22 **Wetsontwerp tot wijziging van diverse bepalingen inzake overgangsuitkeringen en overlevingspensioenen (2564/3)**

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 5)</i>		
Ja	112	Oui
Nee	20	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	133	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2564/4)**
Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2564/4)**

Raison d'abstention? (*Non*)
Reden van onthouding? (*Nee*)

23 **Amendement réservé au projet de loi sur les médicaments vétérinaires (2526/1-8)**

23 **Aangehouden amendement op het wetsontwerp betreffende diergeneesmiddelen (2526/1-8)**

Stemming over amendement nr. 14 van Kathleen Depoorter cs tot invoeging van een artikel 42/1(n). **(2526/8)**
Vote sur l'amendement n° 14 de Kathleen Depoorter cs tendant à insérer un article 42/1(n). **(2526/8)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 6)</i>		
Ja	47	Oui
Nee	79	Non
Onthoudingen	7	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.
En conséquence, l'amendement est rejeté.

24 Ensemble du projet de loi sur les médicaments vétérinaires (2526/4)
24 Geheel van het wetsontwerp betreffende diergeneesmiddelen (2526/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 7)</i>		
Ja	93	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	41	Abstentions
Totaal	134	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2526/9)**
Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.
(2526/9)

Raison d'abstention? *(Non)*
Reden van onthouding? *(Nee)*

25 Wetsvoorstel houdende boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek (nieuw opschrift) (1805/8)
25 Proposition de loi portant le livre 1er "Dispositions générales" du Code civil (nouvel intitulé) (1805/8)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 8)		
Ja	124	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	11	Abstentions
Totaal	135	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1805/9)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(1805/9)**

Reden van onthouding? (Nee)

Raison d'abstention? (Non)

26 Wetsvoorstel houdende boek 5 "Verbintenissen" van het Burgerlijk Wetboek (nieuw opschrift) (1806/10)

26 Proposition de loi portant le livre 5 "Les obligations" du Code civil (nouvel intitulé) (1806/10)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 9)		
Ja	121	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	11	Abstentions
Totaal	132	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1806/11)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la

sanction royale. **(1806/11)**

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

27 Adoption de l'ordre du jour

27 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.
Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.

Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*

Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 28 avril 2022 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 28 april 2022 om 14.15 uur.

La séance est levée à 17 h 36.

De vergadering wordt gesloten om 17.36 uur.

*L'annexe est reprise dans une brochure séparée,
portant le numéro CRIV 55 PLEN 175 annexe.*

*De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met
nummer CRIV 55 PLEN 175 bijlage.*

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS**DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN**

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui	116	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaïne Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Matheï Steven, Matz Vanessa, Metsu Koen, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Platteau Eva, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravvits Kurt, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van der Donckt Wim, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	011	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui	119	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacqueline Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedeker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Matheï Steven, Matz Vanessa, Metsu Koen, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Platteau Eva, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van der Donckt Wim, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	011	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui	080	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacqueline Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hugon Claire, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe,

Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Matheï Steven, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	011	Nee
-----	-----	-----

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Abstentions	042	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Arens Josy, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Smet François, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Donné Joy, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Metsu Koen, Pas Barbara, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donck Wim, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui	093	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Channele, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Matheï Steven, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne,

Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	020	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Buysrogge Peter, Dedecker Jean-Marie, De Roover Peter, De Wit Sophie, Donné Joy, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Abstentions	020	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Bury Katleen, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Fonck Catherine, Gilissen Erik, Matz Vanessa, Pas Barbara, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui	112	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaïne Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Matheï Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Platteau Eva, Prévot Patrick, Ravyts Kurt, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	020	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Buysrogge Peter, Dedecker Jean-Marie, De Roover Peter, De Wit Sophie, Donné Joy, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

D'Haese Christoph

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui	047	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedeboom Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Non	079	Nee
-----	-----	-----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hugon Claire, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mathe  Steven, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie,  zen  zlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Beno t, Pillen Jasper, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thi baut Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Abstentions	007	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Dallemagne Georges, De Smet François, D'Haese Christoph, Fonck Catherine, Matz Vanessa, Rohonyi Sophie

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui	093	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedelee, Marghem Marie-Christine, Matheï Steven, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	041	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Arens Josy, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Donné Joy, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Metsu Koen, Pas Barbara, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui	124	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Matheï Steven, Matz Vanessa, Metsu Koen, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	011	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 009

Oui	121	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedele, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Matheï Steven, Matz Vanessa, Metsu Koen, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	011	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry